

20 let krajů

DNES Mimořádná příloha

PARDUBICKÝ KRAJ Málokterý region v České republice se může pochlubit takovou rozmanitostí jako Pardubický kraj. Od polabských nížin přes tajuplná skalní města a divoké kaňony na pomezí Železných hor a Českomoravské vrchoviny až po kouzelné scenérie Orlických hor či Králického Sněžníku. Obyvatelé Pardubického kraje mají takřka na dosah čarokrásnou přírodu. Zároveň stačí hodinka autem nebo vlakem na spojení krajského města s Prahou. Právě hustá a rozvinutá silniční i železniční síť je dalším z faktorů, který příznivě ovlivňuje život v Pardubickém kraji. Ten letos slaví 20 let. Foto: 2x Radek Kalhous, Michal Klíma, Martin Veselý, MAFRA

20 let kraje

„Pardubický kraj byl, je a bude skvělým místem pro život“

V pořadí pátým hejtmánem Pardubického kraje je Martin Netolický. „I když patříme mezi menší kraje, máme co nabídnout,“ říká Netolický.

Když se řekne Pardubický kraj, co se vám vybaví jako první?

Domov. Místo, kde jsem se narodil, které znám, cítím se v něm bezpečně a se kterým je spjatá má pracovní kariéra. Vybaví se mi region, který je skvělým místem pro život, a to díky dobré dopravní dostupnosti všemi směry, ale také díky kulturnímu a přírodnímu bohatství. I když patříme mezi menší kraje, jsem si jist, že můžeme každému návštěvníkovi nabídnout pestrou paletu turistických zajímavostí. Pro mě osobně je Pardubický kraj česko-moravským pomezím s mnoha symbolickými místy. Jen namátkou si vybavím Králický Sněžník, hřebčín v Kladruzech nad Labem, zámek v Litomyšli, Kunětickou horu nebo celou řadu tradic od masopustních průvodů na Hlinecku přes Smetanovu Litomyšl, Velkou pardubickou až po jednotlivé hasičské soutěže. Jsme také krajem, který spojuje historické území Čech a Moravy od Kojic u Přelouče až po Jevíčko.

Jsou v kraji vůbec nějaké problémy, když o něm tak krásně hovoříte?

Asi se shodneme, že problémem je kvalitní silniční napojení na zbytek republiky. Náš kraj je a bude tranzitní směrem z Prahy na Moravu. K tomu je nutná odpovídající silniční síť. Po desítkách let debat se nyní konečně začala stavět dálnice D35, dříve R35. Avšak stále se bavíme pouze o prvních úsecích z Opatovic nad Labem do Ostrova u Vysokého Mýta. Byl jsem však opakovaně ujištěn, že stavba patří mezi priority státu, který udělá maximum, aby nedocházelo ani k dílčím prodlevám. Pokud se podaří celou trasu dobudovat, výrazným způsobem se ulehčí městům, jako je Vysoké Mýto či Litomyšl, ale i řadě menších obcí ležících na trase stávající silnice I/35.

Co se podle vás naopak podařilo?

Nechci si přivlastňovat práci předchozích hejtmánů, a proto budu hodnotit pouze posledních osm let. Myslím, že vše, k čemu jsme se zavázali, jsme splnili. Podařilo se nám dokončit nebo zahájit výstavbu celé řady důležitých projektů.

Nad rámec dohodnutých priorit se vyskytla neopakovatelná příležitost upravit areál Gočárových automatických mlýnů v Pardubicích, do kterých chceme přesunout naši Východočeskou galerii. Jsem nesmírně šťastný, že se nám podařilo také stabilizovat krajské zdravotnictví, které v minulosti nesmírně zatěžovalo krajskou pokladnu. Nyní do něj můžeme investovat nejvíce prostředků v historii. Pět dříve samostatných nemocnic akutní lůžkové péče se nám podařilo spojit do jedné akciové společnosti. Díky tomu můžeme finanční prostředky, které jsme dříve dávali na sanaci ztrát, investovat do vybavení jednotlivých oddělení, ale také do modernizace nemocničních pavilonů. Projekty jako centrální příjem v Pardubicích a Orlickoústecké nemocnici či stavba nové nemocnice v Moravské Třebové, nemají v krajském zdravotnictví obdobu.

Nejvíce peněz z našeho krajského rozpočtu jde do oblasti dopravy. Jen v roce 2020 jde do silnic 2,5 miliardy korun. Když si vezmeme, že rozpočet kraje byl v loňském roce 4,2 miliardy včetně provozu, je to doklad úspěšnosti

získávání prostředků i z jiných zdrojů.

20 let je optimální doba pro bilančování. Osvědčilo se fungování kraje? Vybojovaly si své místo na slunci?

Třebaže si to mnoho z nás stále neuvědomuje, s činností kraje se setkáváme vlastně každý den. Náš kraj má na starosti silnice II. a III. tříd, kterých je celkem 3 124 kilometrů. Zřizujeme střední školy, ústavy sociálních služeb, jsme jediným a výhradním vlastníkem nemocnic akutní lůžkové péče na území kraje. Zřizujeme také zdravotnickou záchrannou službu, dětské domovy, nemocnice následné péče či Správu a údržbu silnic, která zajišťuje letní i zimní údržbu. Vedle těchto činností se nezastupitelnou roli kraji prokázala zejména během koronavirové pandemie, a to v oblasti krizového řízení. Kraje na sebe převzaly mimořádnou a nezastupitelnou úlohu v rámci distribuce osobních ochranných pomůcek a dezinfekce. Jsem proto zcela přesvědčen, že kraje mají v České republice své pevné a nezpochybnitelné místo, být z úst některých vrcholných

politiků občas slyšíme opačné názory.

Zmínil jste koronavirovou pandemii, která ochromila život de facto v celém světě. Jak s odstupem hodnotíte jarní měsíce v našem kraji?

Jednalo se o zcela novou situaci, kterou nikdo z nás nezažil. V minulosti jsme řešili povodně, ptací chřipku, africký mor prasat a samozřejmě běžné chřipkové epidemie. Na všechny uvedené situace existují scénáře, metodiky či přesně stanovený postup. Koronavirová pandemie a její rozměr však nemá v novodobé historii žádný srovnatelný příklad. Za velmi důležité považuji, že se nám ve spolupráci s dobrovolnými hasiči a starosty obcí podařilo zavést distribuční systém, který se osvědčil a fungoval na výbornou. Hasiči pracovali ve dne i v noci, a to nejenou bez včasné avizovaných zásilek od státu. Zvláště v prvních dnech to bylo pro všechny velmi složité. Jsem také vděčný za výbornou komunikaci se starosty, a to nejen obcí spádových s rozšířenou působností. Myslím, že všichni v samosprávách dělali maximum, ať už organizací šití roušek, sháněním dezinfekce či osobních ochranných prostředků. Ještě jednou bych chtěl poděkovat také všem lékařům, zdravotním sestrám, ale i dalším profesím, jako jsou řidiči či prodavačky, jelikož i díky nim bylo možné udržet základní služby pro občany.

Když se podíváme čtyři roky před sebe, je něco, co byste si pro náš kraj přál?

Především bych si přál, aby se podařilo úspěšně dokončit centrální příjmy v Pardubicích a Ústí nad Orlicí a Nemocnici následné péče v Moravské Třebové. Rád bych přidal také kompletní rekonstrukci Svitavské nemocnice. I díky dobré připravenosti dalších projektů jsme schopni získat až tři miliardy korun z Evropské unie na velké zdravotnické stavby. To by nám výrazně pomohlo také v dalších investicích. Na závěr mám osobní přání, aby v příštím období vedli náš kraj zodpovědní lidé, kteří si váží toho, že mohou dočasně vést krajskou samosprávu a rozhodovat o prioritách z peněz nás všech, a kteří nebudou rozcházet za nesmysly bez efektu. Kraj si zaslouží i nadále dělný tým a finanční stabilitu s realizací projektů pro zlepšení zdravotní a sociální péče, silnic i školství. Ostatně k tomu kraje jsou. (PR)

TOP 20

Pardubický kraj

1. Zámek Nové Hradky

Je libo výlet na Malý Schönbrunn či do českých Versailles? Těmito přídomky se pyšní rokokový zámek, vystavěný ve stylu francouzských letních sídel. Za monumentální vstupní branou se vám otevírá zámecký areál s francouzskou zahradou či anglickým parkem s písčovou Křížovou cestou (1767) vedoucí k pozůstatkům původního gotického hradu. V bývalé barokní sýpce se nachází Muzeum motokol, kde se můžete volně procházet mezi historickými exponáty. Dámy jistě zaujme Galerie anglických klobouků umístěná v oranžerii. Příjemná procházka vede k farmě jelení a dančí zvěře, můžete také bloudit v zámeckém labyrintu.

www.nove-hradky.cz

2. Hrad Svojanov

Pokud by vás lákalo navštívit „vilu českých královen“ a jeden z nejstarších královských hradů u nás, hrad Svojanov vás očekává! Hrdě se tyčí uprostřed hlubokých lešů nad údolím řeky Křetínky a je unikátním mixem gotiky a empíru. Jeho šestadvacet metrů vysoká hlásná věž při bojích sloužila jako poslední útočiště obránců. Obdivujte gotickou sloupovou síň, expozici o historii hradu, kuchyni, spižírnu, gotická sklepení či mučírnu. Při prohlídce hradních prostor se seznámíte s celou řadou pověstí, legend a strašidelných příběhů, kterými je hrad opředen. A pozor, i dnes je Svojanov proslulý tím, že se v jeho okolí vyskytují tajemné jevy.

www.svojanov.cz

3. Zámek Pardubice

Zámek Pardubice najdete v samém srdci města za mohutnými obrannými valy. Ty jsou samy o sobě výletním cílem – v jejich bujném zelení najdete kromě odpočinkových zón s výhledem do centra města nejruznější zámeckou zvěř – pávy, kozy i veverky. Honosná rezidence v sobě propojuje nadání mistrů mnoha uměleckých období a stylů. Zámek

kromě klasických prohlídkových okruhů ukrývá i mnohá tajemství, včetně podzemního bunkru. Pokud jste v Pardubicích poprvé, rozhodně navštivte výstavu Pardubice – příběh města. Ujít si nenechte zámeckou hlásku, ze které je za dobrého počasí krásný výhled. Pokud jste milovníky umění, jistě vás potěší, že na zámku sídlí i Východočeská galerie.

www.vcm.cz

4. Zámek Slatiňany

Útulnou šlechtickou rezidenci na úpatí Železných hor najdete na místě původní gotické tvrze ze 13. století. Zámecké interiéry jako by vypadly z doby, kdy zde žil na počátku dvacátého století velký milovník koní František Josef z Auerspergu. Okouzlí vás nejen prostory zámku, ale i přilehlý anglický park s velkým množstvím dřevin a elegantními dobovými lavičkami. Kuriozitou je nedávno obnovené dětské hospodářství, kde se knížecí děti učily starat o zvířata. Zámek je národní kulturní památkou a byl v posledních dvou letech zrekonstruován. Za Auerspergů k zámku patřil i areál velkolepých stájí pro dostihové koně, které jsou dnes součástí Národního hřebčína Kladruby.

www.zamek-slatinany.cz

5. Zámek Litomyšl

Renesanční zámek ze 16. století je známý svou unikátní psaníčkovou sgrafitovou výzdobou fasády s více než 8 000 sgrafity, na které se podíleli především italská mistři. Pro svou

jedinečnost byl v roce 1999 zařazen mezi památky světového dědictví UNESCO. Divadlo na zámku v Litomyšli je druhé nejstarší palácové divadlo v českých zemích, hned po tom českokrumlovském. V zámeckém sklepení můžete obdivovat sbírku soch Olbrama Zoubka, který ji věnoval městu Litomyšl. V areálu zámku, v prostorách bývalého zámeckého pivovaru, najdete také rodný byt Bedřicha Smetany, který je zařízen stejně jako v dobách skladatelova dětství.

www.zamek-litomysl.cz

6. Muzeum v přírodě – Veselý Kopec

Že už jste zdejší roubenky někde viděli? No ano, zahrály si třeba v pohádkách Lotrando a Zubejda nebo Nesmrtelná teta. Muzeum v přírodě Veselý Kopec ostatně najdete v krajině jako z pohádky na rozhraní Železných hor a Žďárských vrchů. Téměř tři desítky staveb tu přibližují každodenní život drobných rolníků od první poloviny 19. století do poloviny 20. století. Za roubenými chaloupkami se můžete vypravit také do nedalekého Hlinska, do jeho historické části zvané Betlém. V jednom ze zdejších domků láká k návštěvě expozice věnovaná masopustním obchůzkám a maskám na Hlinecku, které jsou zapsány na seznamu UNESCO.

www.nmvp.cz/vysocina

7. Muzeum řemesel Letohrad

Víte, čím se zabýval šindelář, kovotlačitel, bednář nebo kolář? Přijďte si zavzpomínat na staré časy, kdy se lidé spoléhali především na svůj um, šikovnost a materiály z nejbližších okolí. Muzeum řemesel je největším svého druhu v České republice. Objevte tu třeba stoletou školní třídu, historickou vozovnu, Retro expozici a dokonce i zubní a gynekologickou ordinaci z doby první republiky. Spatřit tu můžete

i věhlasný skioptikon neboli lampu kouzelnou čili přístroj zvaný laterna magica a další nové exponáty.

www.muzeumremesel.cz

8. Muzeum perníku v Perníkové chaloupce

V podhradí Kunětické hory skrývá se za mechem a kapradím Perníková chaloupka. Nebydlí v ní baba Jaga, ale Ježidědek, který vypráví, jak to doopravdy bylo s Jeníčkem a Mařenkou. Myslíte, že se děti zachovaly správně, když chudinku Ježibabu okradly o perník z jejího obydlí? Alternativní pohádkové vyprávění vás provede muzeem a historií výroby perníku na Pardubicku. A když budete hodní, dostanete i perníček na cestu.

www.pernikova-chaloupka.cz

9. Národní Geopark Železné hory

Geopark není jen samé kamení, ale také kultura, historie, příroda a zábava. Železnohorský geopark vás přivítá nabídkou 24 tematických naučných stezek a 3 cyklostezek. Vydejte se hledat kamenná stáda „pasoucích se“ kamenných bloků naleštěných hornin a zažijte geologické příběhy plné dramatických zápletek. Během své cesty sestoupíte až do starohor a díky informačním tabulím a ukázkám se dozvíte mnoho zajímavostí. Abyste mohli spatřit skutečnou skálu a ne jen její povrch zarostlý mechem, správci geoparku na různých místech Železných hor odkryli a naleštili kus hornin a vytvořili tak okna do skály.

www.geoparkzh.cz

10. Masiv Králického Sněžníku

Výšlap na horu, kde vás čeká slůně – to mají jen ve východních Čechách! Králický Sněžník proslul nejen slavnou sochou slůně na svém vrcholu, ale i dlouhým výskytem sněhové pokrývky. Se svými 1 424 metry nad mořem je nejvyšší horou celého masivu, jehož velká část se rozklá-

dá na polském území v chráněné rezervaci. Na vrchol Králíckého Sněžníku vás dovede hned několik značených tras a naučných stezek, vydat se můžete třeba na výlet k prameni řeky Moravy, který má svůj začátek právě pod vrcholem Králíckého Sněžníku.

www.kralickysneznik.net

11. Hřebečské důlní stezky

Josefka, Gerhard, Hugo Karel... Ne, to nejsou kamarádi, se kterými vyrazíte na výlet po některé ze 70 km pěších a cyklistických tras geologicky bohatou oblastí Hřebečského hřbetu. Jsou to jména dolů, kde se kdysi dávno těžilo uhlí a především žáruvzdorné jily. Jejich vstupní portály jsou tu dosud k vidění. Spatřit tu můžete i vývěrem důlních vod vzniklou „měsíční krajinu“ Pod Haldou nebo sedimenty zbarvený Rezavý potok. Svědkem hornické činnosti byla i 11 km dlouhá úzkokolejka, po které se svázely vytěžené horniny a která dnes slouží k výletním jízdám parním vlakem z Mladějova na Hřebeč. Součástí stezek je i několik vyhlídek včetně rozhledny na Strážném vrchu.

www.ceskomoravskepomeziz.cz

12. Zemská brána

Zastavte se na nejromantičtějších místech Orlických hor. Skalnatý úsek řeky Divoké Orlice lemovaný rulovými skálami láká šepotem vodního proudu nejen k procházce, ale také ke koupeli a osvěžení v chladné horské vodě. Přírodě zde budete opravdu na dosah. Vydejte se tu po 3 km dlouhé naučné stezce. Vede kolem Ledříčkovy skály, kde se ukrýval Ledříček – zbojník Orlických hor, i přes Pašeráckou lávku. Tam se jis-

tě lehce vžijete do tajemného údělu pašeráků, kteří zde za noci pašovali různé zboží.

www.mojeorlickehory.cz

13. Horský resort Dolní Morava

Do oblak? Nejen do oblak! Dolní Morava nabízí aktivní vyžití v krásné přírodě. Vydejte se na Stezku v oblacích nebo si vyberte z mnoha aktivit, kterými jsou například Mamutí horská dráha, dětské zábavní parky s obrovským mamutem, lesní zážitkový park, půjčovny kol a koloběžek, single trailů nebo trampolín. Krásná příroda láká také k horské turistice, výletům na kole nebo procházkám, třeba i houbařským.

www.dolnimorava.cz

14. Přehrada Seč

Sečská přehrada a její okolí je největší a nejvyhledávanější rekreační oblastí v krajině Železných hor. Ubýtuje se tu v autokempu i ve čtyřhvězdičkovém hotelu s rozsáhlým wellness centrem. Nejoblíbenějším místem vodních radovánek, mezi kterými nechybí windsurfing, wakeboarding nebo paddleboardy, je písčný břeh u Autokempu Seč Pláž. Půjčte si tu šlapadlo nebo loďčku a vydejte se kolem ostrova pod skalními stěnami se zříceninou hradu Oheb, z kterého mimochodem pořídíte nejlepší snímky Sečské přehrady. Nedaleko naleznete další zajímavé cíle – vápenku v Třemošnici nebo zříceninu hradu Lichnice s nedávno otevřenou rozhlednou.

www.navstevnik.cz

15. Rekreační lesy – Podhůra

Znáte historické město Chrudim i jako bránu Železných hor? Příz-

nivce aktivního odpočinku lákají městské rekreační lesy na Podhůře s lanovým parkem pro děti i dospělé, rozhlednou, lesní tělocvičnou, krytým ohništěm, cykloparkem a dalšími atrakcivami, nalézajícími se přímo na okraji Národního geoparku Železné hory. Součástí areálu rozhledny Báry je i občerstvení, po okolí vás provede lesní naučná stezka. Do městských lesů se můžete dostat z Chrudimi přes Slatiňany po cyklostezce podél řeky Chrudimky. Budete míjet zámek i hřebčín s výběhy starokladrubského vraníka. Rodiny s dětmi ocení Kočičí hrádek nebo areál Švýčárny – interaktivního muzea starokladrubského koně.

www.lesychrudim.cz

16. Klášter a poutní místo Hora Matky Boží Králíky

Mariánské poutní místo Hora Matky Boží se nachází nad městem Králíky nedaleko státní hranice s Polskem. Poutní komplex se začal stavět roku 1696, ale podle některých svědectví zde dříve stávala svatyně. Za čtyři roky byl kostel posvěcen a na hlavním oltáři umístěn Milostný obraz Panny Marie Sněžné. Od té doby se hora začala nazývat „Hora Matky Boží“, jak ji nazval zakladatel Tobias Jan Becker. Nádvoří poutníků vévodí kaple Svatých schodů, v jejímž středu je schodiště, po němž se může jen po kolenou. Znázorňuje symbolické schody, po kterých stoupal Ježíš na odsouzení. Hora Matky Boží je jedním z nejnavštěvovanějších poutních míst u nás.

www.klasterkraliky.cz

17. Dělostřelecká tvrz Bouda

V lesním kopcovitém terénu nedaleko Suchého vrchu je ukryta dělostřelecká pevnost Bouda. Představuje nejzachovělejší stavbu vojenského opevnění z let 1935 až 1938 u nás, a také proto byla vyhlášena národní kulturní památkou. Spatříte zde například nepřestavěný vchodový srub K-S 22a a objekt pro otočnou a výsvnnou dělostřeleckou věž K-S 22. Nachází se tu i evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000, kde se vyskytují chránění netopýři. www.boudamuseum.com

18. Vojenské muzeum Králíky

Muzeum se nachází uprostřed mohutného pásma československého opevnění z let 1935 až 1938. Na ploše 2 400 metrů čtverečních tu získáte ucelenou představu o historii československé a české armády, o československém opevnění, druhé světové válce, historii odboje a okupaci. Součástí muzea je rovněž předváděcí polygon určený k ukázkám bojové a těžké vojenské techniky v pohybu a činnosti. www.armyfort.com

19. Národní hřebčín Kladruby nad Labem

Národní hřebčín Kladruhy nad Labem je jedním z nejstarších hřebčínů na světě a zároveň domovem nejstaršího původního českého plemene koní – koně starokladrubského. Právě jeho bílé kmenové stádo je od 2002 národní kulturní památkou. V roce 2019 ale hřebčín oslavil ještě větší úspěch – Kladrubské Polabí bylo zapsáno na seznam UNESCO jako Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem.

www.nhkladruby.cz

20. Švýčárna Slatiňany

Z bývalé salaše, která patřila šlechtickému rodu Auerspergů, se stalo v roce 2012 Muzeum starokladrubského koně. Jeho expozice seznamují návštěvníky s historií chovu starokladrubských koní, města Slatiňany i samotné Švýčárny. Nejen dětem poskytne muzeum nevšední zážitek v podobě sedlání a uzdění plyšového koně, který je zapsán do České knihy rekordů jako největší.

Hřebenovka s rozhledem

Nevnímeje současná omezení cestování jako příkoří. Vezměme je jako výzvu k hledání krás, které by se dříve v našem hledáčku vůbec neobjevily. Možná by s nálepkou „Až někdy jindy“ ustoupily další zahraniční dovolené. Právě nyní se nabízí jedinečná příležitost objevovat unikátní přírodu a částečně i historii Čech a Moravy. Turistická infrastruktura je na řadě míst již srovnatelná se světovou úrovní. Poznejte třeba projekt „Česko-polská Hřebenovka – východní část“, obnovenou historickou turistickou pěší trasu v délce cca 600 kilometrů vedoucí po hřebenech hor od pomezí Jizerských hor a Krkonoš až po Praděd. V rámci projektu je vybudováno nebo obnoveno celkem 10 rozhleden, z toho 7 bude obnovení historických zaniklých rozhleden, pouhé 3 rozhledny jsou na nových místech. Vzniknou dvě nová turistická informační centra – v Neratově a v Novém Hrádku a přeshraniční propojení mostem pro pěší v Neratově. Trasa provede návštěvníka jak oblastí zcela ojedinělé krkonošské tundry a unikátností přírodních parků, tak i územím četných rozhleden či králické pevnostní oblasti.

Už přes 117 let je Modrá hřebenovka neboli tzv. Blauer Kammweg nejdelší vyznačenou hřebenovou trasou v Čechách. Během období 1. republiky, v době své největší slávy, vedla Modrá hřebenovka od durynského Blankensteinu nad Sálou, přes celé Krušné hory do Českosaského Švýcarska a dále přes Lužické hory, Ještědský hřbet a Jizerské hory do Krkonoš, odkud pokračovala přes Broumovsko, Orlické hory a Králický Sněžník až na nejvyšší vrchol Hrubého Jeseníku, Praděd a na mnoha místech překračovala hranici z jedné strany na druhou. V té době dosahovala délky přibližně 800 km.

Na polské straně hranice prochází Hřebenová trasa Dolnoslezským vojvodstvím. Trasa o celkové délce cca 370 km má dvě základní části, přičemž horní větev kopíruje historickou hranici bývalého Kladska a prochází turisticky atraktivním územím Sovích a Rychlebských hor až k pohoří Králického Sněžníku. Dolní větev trasy Vás provede Ná-

rodním parkem Stolové hory a Bystřickými horami.

Polská trasa Hřebenovky navazuje na českou část na Ruprechtickém Špičáku v CHKO Broumovsko a pokračuje na sever přes Boguszów-Gorce kolem rozhleden Chełmiec (851 m n. m.) a Trójgarb (778 m n. m.) a několika zřícenin hradů ke krásnému zámku Książ v těsné blízkosti města Wałbrzych. Trasa se zde stáčí jižním směrem a vede přes rozhlednu Borowa (853 m n. m.) a hrad Grodno na nejvyšší bod Sovích hor, Velkou Sovu (1.015 m n. m.), kde se nachází stejnojmenná kamenná rozhledna. Zde se trasa dělí na horní a dolní větev.

Horní větev:

Tato část vede po hřebeni Sovích hor přes rozhlednu Kalenice (964 m n. m.) až do Srebrne Góry (Stříbrná hora), kde můžete navštívit jednu z největších pevností v Evropě z let 1765-1777, dále vede přes Bardské hory, rozhledny na Kladské hoře (757 m n. m.), Velkém Javorníku (871 m n. m.) a Borůvkové hoře (899 m n. m.) po hřebeni Rychlebských hor zpět na české území.

Dolní větev:

Dolní větev vede z Velké Sovy jihozápadním směrem přes obnovenou rozhlednu na Vladzické hoře (755 m n. m.) do Nové Rudy, přes horu Svaté Anny (647 m n. m.) a Horu Všechných svatých (647 m n. m.) se stejnojmennými rozhlednami do Národního parku Stolové hory. Značení Hřebenovky Vás pak zavede zpět na české území, na polskou stranu hranice se dostanete opět na Vrchmezi (1.084 m n. m.) v Orlických horách. Trasa dále vede po hřebeni Bystřických hor přes rozhledny Jagodna (977 m n. m.) a Czerniec (840 m n. m.) a obec Mezileší až k hraničnímu přechodu Horní Morava na Krállickém Sněžníku, kde se opět trasa napojí na české území. Odbočit do Čech můžete i přes nově vybudovaný dřevěný most přes divokou Orlici v Neratově.

V současném projektu Hřebenovky vyznačena turistickými značkami s logem stezky (modrý hřeben v červeném poli), vybavena informačními tabulemi a odpočinkovými místy. To vše bylo realizováno Klubem českých turistů ve spolupráci s jednotlivými kraji, jimiž trasa

Hřebenovky prochází.

Na konci loňského roku byla dokončena rozhledna na Jagodne nedaleko obce Bystrzyca Kłodzka (v nejbližší době bude otevřena pro veřejnost), rozhledna na Velké Deštné, vyhlídková plošina na Guzowatě ve Stolových horách pár kilometrů od česko-polské hranice Jánský most přes Divokou Orlici v Neratově, který opět propojil česko-polskou hranici a obnovil historickou poutní cestu z Neratova na vrchol Jagodna v Polsku. Roz-

rozhledny na Šibeníku u Nového Hrádku a na Vrchmezi - Duszniki Zdrój a infocentra v Neratově a Novém Hrádku. V rámci projektu bude tak obnovena historická pěší trasa z města Gmina Miejska Nowa Ruda ke stávající rozhledně na Hoře Svaté Anny a zprovozněna budou parkoviště v Novém Hrádku a obci Gmina Miejska Nowa Ruda.

Vandrování po Hřebenovce si užijte po svém, třeba jako outdoorový nádenec, který trasu za několik dnů proběhne, jako turista s trekovy-

hledny na Feistově kopci nad Olešnicí v Orlických horách a ve Vysoké Srbské jsou dokončeny a v současnosti již otevřené pro veřejnost, ale jejich slavnostní otevření je díky hygienickým omezením přeloženo na srpen a na září letošního roku. Celková výška rozhledny na Feistově kopci je téměř 30 m, nadzemní část je na čtvercovém půdorysu s osmiúhelníkovou otevřenou vyhlídkovou plošinou umístěnou v sedmém patře rozhledny. Odtud je krásný výhled na Krkonoše, Hejšovinu, Bludné skály, Bor a Orlické hory. V průběhu léta bude dokončena další rozhledna na polské straně na kopci Czerniec partnera Międzyzlesie a následně i rozhledna na Kłodzkiej Górze partnera Powiat Kłodzki. Do konce tohoto budou realizovány všechny aktivity projektu, tedy dostaveny zbývající dvě

mi hůlkami, jako rodina s dětmi či vnučaty nebo jako spřátelené skupiny seniorů; záleží jen a jen na Vás.

Tip: Putování po Hřebenovce můžete spojit s cestováním vlakem a jízdou na kole. Vlakových zastávek, včetně těch s provozem ČD Bike, je v blízkosti Hřebenovky hned několik. Liberecký kraj - Nová Huť v Lužických horách, Hrádek nad Nisou, Chotyně, Desná, Tanvald, Jeřmanice Královéhradecký kraj - Královec, Adršpach, Teplice nad Metují, Meziměstí, Ruprechtice, Broumov, Pardubický kraj - Mladkov, Červená Voda, Králíky, Prostřední Lipka Olomoucký kraj - Ramzová

Více informací včetně fotogalerie, virtuálních prohlídek a videospotů najdete na www.vychodnicechy.info/hrebenovka a www.hrebenovka.cz

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Pardubice

Pardubice, metropole Pardubického kraje, jsou ideálním místem pro aktivní odpočinek, relaxaci i zábavu. Mají bohatou a dlouhou historii sahající až do 13. století. Dodnes jsou zde zřetelně patrné stopy Pernštejnů, kteří v 16. století velkoryse přestavěli zdejší vodní hrad na nedobytné, ale pohodlné šlechtické sídlo.

Jako na dlani můžete mít Pardubice z oblíbeného výletního místa, hradu Kunětická hora, nebo z dominanty města - Zeleň brány, osobité stavby se zhruba 60 metrů vysokou věží, ze které se naskýtá krásný pohled na město a jeho okolí. Staré město dodnes láká návštěvníky k pro-

cházkám starobylými uličkami. Pernštýnské náměstí, které je srdcem městské památkové rezervace, není přes svůj historický půvab místem, kde se zastavil čas. K návštěvě zvou nejen zdejší kavárničky, restaurace a vinárny, ale několikrát do roka jej zaplní návštěvníci tradičních akcí z regionu i celé republiky.

Po městě a jeho okolí se můžete vydat pěšky i na kole. Mapky vás provedou historií města například po naučných stezkách, zavedou vás ale také do velkých parků plných zeleně či na zdejší zámek, do aquaparku, lanového centra i na koupaliště.

Díky tradiční výrobě medové pochoutky jsou Pardubice známé jako město perníku, skvělá atmo-

sféra nejtěžšího evropského dostihu Velké pardubické pak dává městu právem přídomek město koní. Pardubice jsou ale také městem sportu a městem festivalů, stačí si vybrat z pestré nabídky.

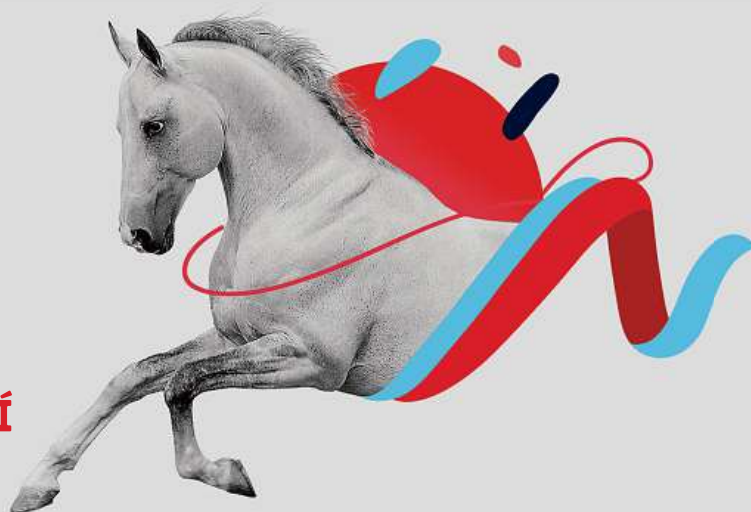
Do Pardubic můžete přijet kdykoliv a vězte, že vždy je tu krásně!

Máme co nabídnout a těšíme se na vás!

2020

**PARDUBICE
EVROPSKÉ
MĚSTO KONÍ**

5. září KONĚ V AKCI

Mezinárodní výstava koní letos s podtitulem „Koně v Evropě“. Největší setkání koní a lidí v domově Velké pardubické.

9. a 10. října PODZIMNÍ MĚSTSKÉ SLAVNOSTI VE ZNAMENÍ KONÍ

Navštivte venkovní představení v podzámčí.

11. října 130. VELKÁ PARDUBICKÁ SE SLAVIA POJIŠŤOVNOU

Nenechte si ujít legendární dostihy!

*Skvělé akce nejen pro milovníky koní.
Přijďte do Pardubic!*

Komorní filharmonie Pardubice na prahu 52. koncertní sezony

Po měsících nuceného koncertního volna se hráči Komorní filharmonie Pardubice v září vrátí do svého domovského sálu, nově rekonstruované Sukovy síně Domu hudby, a slavnostně otevrou 52. koncertní sezonu třemi koncerty se svým šéfdirigentem Stanislavem Vavřínkem a světovým českým pěvcem Petrem Nekorancem!

Ani v jarních měsících však hráči Komorní filharmonie Pardubice nezaháleli, natáčeli půvabná i komická videa ze svých domovů, úspěšné edukativní projekty i kratší klasická díla ve zrekonstruovaném foyer Domu hudby. Jejich online aktivity dosáhly během krátké doby desítek tisíc zhlédnutí. Za přísných bezpečnostních opatření KFP realizovala projekt Filharmonie seniorům, v jehož rámci hudbou potěšila izolované klienty řady domovů pro seniory.

Nová sezona KFP opět nabídne nespočet vynikajících umělců, našich i zahraničních sólistů a dirigentů, objevnou dramaturgii i osvědčené tituly. Zazní světová premiéra, lednové abonentní koncerty budou živě zaznamenány na CD pro anglický label Nimbus, pokračovat bude též spolupráce se světovým vydavatelstvím Naxos.

Vzácným hostem abonentních koncertů KFP bude v prosinci Ivan Klánský, který provede na koncertě připraveném jeho synem Lukášem, dnes už předním dirigentem, Druhý klavírní koncert Fryderyka Chopina. Jistě zajímavou konfrontací dvou uměleckých generací bude provedení

také Chopinova koncertu Prvního Martinem Kasíkem v téže sezóně, v dubnu příštího roku. Účast v nové sezóně dále přislíbili houslista Leoš Čepický, violoncellisté Petr Nouzovský, Michal Kaňka a Václav Petr, varhanice Michaela Káčerková či fagotista Ondřej Šindelář. Členy filharmonie v roli sólistů reprezentují koncertní mistryně Markéta Čepická a hoboista Vojtěch Podroužek.

Šéfdirigent KFP Stanislav Vavřínek se představí v abonentní sezóně několikrát a samozřejmě povede filharmonii i na dalších koncertech nejen domácích, ale i mimo centrum. Posluchači se mohou těšit také na stálého hostujícího dirigenta, dnes šefa orchestru Národního divadla v Brně Marka Ivanoviče. Patří mu jeden abonentní program a tradičně též oblíbený cyklus nedělních matiné pro děti a rodiče, které připravuje s muzikologem Petrem Kadlecem. KFP přivítá rovněž dalšího

bývalého šéfdirigenta Leoše Svárovského, s nímž oslaví na pódiu jeho životní jubileum. Z dalších hostujících dirigentů se představí jeden z nejvýznamnějších zástupců mladé generace Jiří Rožeň, Marek Štilec či francouzský dirigent Martin Lebel. Mimořádný tradiční slavnostní koncert na univerzitě nastuduje další vynikající mladý český dirigent, novopečený šéf Filharmonie B. Martinů ve Zlíně Robert Kružík. Dirigentem letošního Silvestrovského koncertu bude oblíbený mladý japonský umělec Chuhei Iwasaki.

Komorní filharmonie Pardubice tradičně nabídne též řadu Máme hosty, v níž se opět objeví crossovery a koncerty z oblasti jiných žánrů, jež jsou spoluúčastí Komorní filharmonie Pardubice často velmi atraktivní. Z loňské sezony je přesunut na září koncert s oblíbenými Piráty. Před Vánocemi se publikum setká s Janem Smigmatorem. Početnou obec pravidelných, ale i příležitostných posluchačů jistě potěší večer věnovaný chansonu, na němž vystoupí s Komorní filharmonií Radka Rubešová a Chanson Trio Coucou, v květnu pak Sukova síň přivítá Cigánské dábly. Dirigent a skladatel Robert Israel připraví počátkem března netradiční večer s promítáním slavné filmové grotesky.

S hrdostí vystoupí KFP v listopadu na pietním koncertu za vynikající klavíristku, sbormistryni a profesorku pardubické konzervatoře Markétu Výbornou, která náhle zemřela v září loňského

**KOMORNÍ
FILHARMONIE
PARDUBICE**

roku. Sólisty večera budou pěvci Eva Garajová a Gustáv Beláček a varhaník Aleš Bárta. Společně vystoupí Vysokoškolský umělecký soubor, sbor Continuo z Pardubic a pěvecký sbor Vlastislav z Heřmanova Městce, v jehož čele Markéta stála.

Už posedmé zahraje KFP po boku atraktivního hosta v rámci společného projektu KFP a BK JIP Pardubice Hrajeme spolu za Pardubice. Novinkou v nabídce filharmonie jsou Aprílové hrátky s filharmonií, které přinesou odlehčený a populární repertoár a na nichž bude spolupůčinkovat skvělý imitátor Václav Faltus.

Příznivou zprávou pro abonenty KFP je fakt, že mají nastávající sezónu částečně předplacenou. Zakoupené abonentní vstupenky na koncerty jarní sezony (březen až červen) mohou použít na abonentní koncerty na podzim (září až prosinec). V platnosti zůstávají též abonentní vstupenky na koncerty dětské abonentní řady. Koncert uskupení Pirate Swing Band byl přesunut na náhradní termín 3. září 2020, vstupenky na tento koncert zůstávají v platnosti.

Na druhou polovinu sezony bude prodej stávajícím abonentům zahájen v pondělí 9. 11. 2020, prodej novým zájemcům 30. 11. 2020, a to online na www.kfpar.cz nebo v kanceláři KFP v Domě hudby. Ke zvýšení cen nedošlo, ceny abonentek zůstaly zachovány. S výhodou mohou nadále koncerty navštěvovat senioři 65+ a studenti, samozřejmě je snižena cena pro držitele průkazu ZTP, ZTP/P a jejich průvodce. Programová brožura nadcházející sezony je k dispozici v Turistickém informačním centru na náměstí Republiky a je ke stažení na webových stránkách filharmonie www.kfpar.cz. Vstupenky na koncerty cyklu Máme hosty a vstupenky na mimořádné koncerty bude možné zakoupit od 17. 9. 2020 na www.kfpar.cz a v Turistickém informačním centru na náměstí Republiky.

Univerzita Pardubice: Náš příběh se píše už 70 let

Seznamte se s námi! Jsme Univerzita Pardubice, budoucnost i pro vaše děti. Sedm fakult, sedm tisíc studentů. Skvěle vybavené učebny a laboratoře, špičkové vědecké týmy a institucionální akreditace. To je známka kvality, která dává naší škole možnost zavádět si zcela nové studijní obory v zásadních odborných směrech.

Studují u nás chemici i ekonomové, filozofové a historici, zdravotníci, dopravní experti, elektrotechnici a informatiči, ale také třeba budoucí restaurátoři.

Moderní – dynamická – s tradicí. To je dnešní Univerzita Pardubice.

Jak to ale všechno začalo?

Konec druhé světové války, obnova a rozvoj chemického, potravinářského, strojírenského průmyslu, vznik vědeckých ústavů i kapacita odborníků ze Spolku pro chemickou a hutní výrobu. To vše si žádalo vznik nové vysoké školy. V roce 1950 byla založena Vysoká škola chemická v Pardubicích a na podzim začala výuka pro prvních sto vysokoškoláků.

Škola se rok od roku rozrůstala o další specializace. Za čtvrt století už na Vysoké škole chemicko-technologické studovalo tisíc vysokoškoláků a pracovalo bezmála 500 odborných zaměstnanců. Po roce

1989 začaly vznikat další fakulty - Fakulta ekonomicko-správní a Dopravní fakulta Jana Pernera, které rozšířily možnost vzdělávání nejen v regionu. Z vysoké školy jsme se v roce 1994 stali Univerzitou Pardubice. Postupně jsme nabídli studium i na Fakultě filozofické, Fakultě restaurování, Fakultě zdravotnických studií a Fakultě elektrotechniky a informatiky.

Letos slavíme 70 let a budeme rádi, když tento historický přelom oslavíte s námi. Zveme Vás na

VIDEOMAPPING přímo na budově naší historicky nejstarší fakulty, která zároveň sídlí v nejmodernější budově. Přijďte na návštěvu a na světelnou show večer **5. října od 19.30 na louku za Fakultou chemicko-technologickou v kampusu pardubické městské čtvrti Polabiny**. Těšíme se na vás, naše absolventy, a třeba i na budoucí studenty.

Připraveni ke spolupráci, nakročení k velkým změnám. To jsme my. Vaše Univerzita Pardubice.

upce.cz studuj.upce.cz

**UNIVERZITA
PARDUBICE**

*Náš historie
se píše od roku
1950*

Býšť

Obec Býšť a její místní části obce Bělečko, Hoděšovice a Hrachoviště se nachází mezi Pardubicemi, Holicemi a Hradcem Králové. S necelými 1 600 obyvateli má zajímavou historii, příjemnou současnost a věříme, že i skvělou budoucnost. Název obce se vyvíjel. Podle domněnek prvního býštského kronikáře A. Peška je název obce odvozen ze slova bojiště, dobu údajné bitvy pouze odhaduje, a to na léta 1307-1308, kdy římsko-německý král Albrecht Habsburský usiloval o získání české koruny pro syna Fridricha a se svými žoldněři plenil i zdejší oblast. Dnešní jméno obce Býšť bylo uzákoněno v roce 1920. V roce 1998 byl obci udělen znak a prapor. Na znaku uvidíte ve stříbrném štítě na červeném heraldickém kříži se čtyřmi osmihrotými hvězdami černou zubří hlavu se zlatými rohy, jazykem a houžví.

Hrachoviště

Základní devítiletá škola v Býšti nese jméno slavného rodáka Eduarda Nápravníka, který byl známým hudebním skladatelem a dlouhodobým dirigentem první operní scény v Rusku. Každoroční posvícení je od roku 2009 obohaceno zahajovacím koncertem mezinárodního hudebního festivalu Eduarda Nápravníka, který se těší velké oblibě. Naše obec je místními občany nazývána střediskovou – přítomnost základní školy, mateřské školy, prodejny, pošty, obvodního, dětského i zubního lékaře, lékárny, kulturního domu, hospody, čerpací stanice umožňuje vést spokojený život. Aktivně zde pracují spolky: SK Býšť, Sbor dobrovolných hasičů, Myslivecký spolek, Základní organizace českého zahrádkářského svazu, Honební společenstvo Býšť. Obec Býšť je členem svazku obcí Holická a Loučné.

Kostel a bývalá fara

Snahou vedení obce je dbát na její rozvoj, což potvrzuje mnoho prospěšných investičních akcí.

Obec prošla v nedávné minulosti náročnou výstavbou splaškové kanalizace a čistírny odpadních vod. Daří se postupně opravovat a rozšiřovat dešťovou kanalizaci. Z kapacitních důvodů byla rozšířena budova mateřské školy. V Býšti, Hoděšovicích a Bělečku byla vybudována moderní hřiště. Pro ukládání bioodpadu obec za přispění dotačního titulu zřídila kompostárnu. Postupně realizujeme vybudování chodníků a plánujeme i rekonstrukci stávajících. Modernizujeme veřejné osvětlení ve všech obcích. Došlo k výměně starých autobusových zastávek. V podkroví kulturního domu byl pro účely pomoci našim občanům zřízen byt se svým sociálním zařízením a kuchyní. Rekonstrukcí budovy obecního úřadu došlo k rozšíření knihovny, vybudování hasičské zbrojnice a sběrného dvora. Na hřbitově vyrostla nová márnice a sociální zařízení. Postupně modernizujeme dětská hřiště ve všech obcích. Na fotbalovém hřišti v Býšti byly vybudovány automatické závlahy a v současné době probíhá výstavba nových kabin pro SK Býšť. V Hoděšovi-

cích jsme z původní dlouhodobě nevyužívané prodejny potravin vybudovali startovací bydlení pro mladé rodiny. V domě pro seniory v Hrachovišti dochází po výměně střešní krytiny a okenních výplní k úplné rekonstrukci tamních bytů. Neopomenutelné jsou i investice do místních komunikací a vybudování odpočinkových míst pro turisty i místní občany. Katastrální území našich obcí čítá necelých 3 500 ha a svojí rozlohou je v okrese, po městě Pardubice, na druhém místě. V posledních letech je naše území, díky sousedství hradeckých městských lesů, velmi oblíbeno vyznavači cykloturistiky a houbaření.

Nachází se zde několik zajímavých míst a památek, které si zaslouží naši zmínku: Kostel sv. Jiří v Býšti, Kaple Nanebevzetí Panny Marie v Bělečku (kulturní památka od roku 1958), Krytý dub v Bělečku a Mazurovy chalupy v Hoděšovicích.

Naši i přespolní obyvatelé hojně navštěvují akce pořádané obcí a místními spolky. Patří sem: tradiční plesy pořádané počátkem roku, velikonoční dílna pálení čarodějnic, Lady den, dětský den, putování za krásami našich obcí, letní kino, festival E. Nápravníka,

Kaplička Bělečko

posvícenský promenádní koncert, pohádkový les, dětský bazárek, zahrádkářská výstava a soutěž o jablko Býště, Halloween, vánoční trhy, Mikulášská besídka, fotbalová utkání, nohejbalový turnaj, turnaj stolního tenisu, šachový turnaj. Velké oblibě se těší i akce pořádané naší knihovnou jako např.: rukodělné dílny, dětský klub Sluníčko a řada seminářů, přednášek a výstav. V budově obecního úřadu se nachází celoroční výstava turistických vizitek a sama obec vydala a nabízí turistům 15 vizitek. Velmi příjemnou tradicí se stal výlet seniorů za krásami naší republiky. Jsme velice rádi, že řada firem a podnikatelů pravidelně přispívá na tradiční akce.

Mazurovy chalupy

Od Pernerera k pendolinu. Vlaky

Pardubický kraj a železnice? To je více než pevné spojení. A platilo i dávno předtím, než vzniklo současné krajské uspořádání. Vždyť to byl právě Jan Perner, jehož dráha přinesla celému regionu od západu až na východ prosperitu, nové přepravní možnosti a v neposlední řadě usnadnila lidem cestování.

Železniční koridor je páteří tratí

celé české železniční sítě. A tak trochu symbolicky kopíruje mapu kraje. Od Pardubic do České Třebové, kde se dělí na dvě hlavní větve, na Olomouc a Ostravu nebo dolů na jih na Brno. Tyto důležité tratě se dočkaly velké modernizace na přelomu tisíciletí, a byť ještě nejsou dokončené všechny úseky, dá se říci, že Pardubický kraj, jak ho známe dnes, píše s moderním koridorem podobnou historii.

Dva největší železniční uzly jsou významné i z celorepublikového hlediska. Pardubice především pro osobní, Česká Třebová pak pro nákladní dopravu.

Právě pardubické nádraží se v nejbližší době dočká velké modernizace. A to jak kolejiště a veškerá technika, tak nádražní budova a zázemí pro cestující. „Letos se začne s rekonstrukcí budovy hotelu. Dostane novou fa-

sádu, okna, inženýrské sítě a střechu. Její další využití plánujeme pro vlastní potřeby. Druhou část, výpravní budovu, máme zahrnutou do investiční činnosti po roce 2020,“ uvedla na začátku roku Nela Friebová ze Správy železnic. Při rekonstrukci samotného uzlu vybudují ostrovní páté nástupiště a prodlouží k němu podchod. Modernizací projdou také všechna stávající nástupiště.

INZERCE

Čeperka

Obec Čeperka leží na půl cesty mezi krajskými městy Hradec Králové a Pardubice. Obcí protéká Opatovický kanál, který napájel vodou rybníky vybudované Vilémem z Pernštejna. A právě podle vůbec největšího rybníku v dějinách Čech - Čeperky - dostala obec své jméno. V 18. a 19. století byly rybníky vysoušeny a přeměňovány na pole.

Nejstarší písemná zmínka o obci pochází z roku 1777. Na začátku 19. století bylo v obci 21 domů. Dnes přesáhl počet obyvatel 1100 a 450 čísel popisných. Pracovní příležitosti v obci nabízejí hlavně Elektrárny Opatovice a. s., FST, k. s. a Hradecká kartonážka.

Potřebám občanů slouží prodejna potravin, dvě soukromá pohostinství, kadeřnictví, kosmetika, masážní salon a moštárna. Je zde mateřská škola se školní jídelnou a malotřídní základní škola s družinou. Od roku 1986 je obec centrálně zásobována teplem z opatovické elektrárny a v roce 2006 si obec vybudovala podtlakovou kanalizaci. Obcí prochází

železniční trať Pardubice – Hradec Králové, na které je zřízena zastávka Čeperka, do modernizace trati v roce 2015 sloužící též jako hláska. V letech 2014-2015 proběhla modernizace a zdvojkolejnění příslušného traťového úseku. V obci se nachází sportovní areál, postupně jsou budována a upravována dětská hřiště. Místní spolky za podpory obce pořádá

ji různé společenské a sportovní akce. K tradičním patří pálení čarodějnic, oslava dne dětí, Masopustní průvod, plesy, rozloučení s prázdninami, soutěže v hasičském sportu, nohejbale a tenise.

Velká pozornost je samozřejmě věnována třídění a likvidaci tuhého komunálního odpadu a biologicky rozložitelného odpadu.

Obec je obklopena lesy s cyklistickými trasami a díky pískům je v okolí možnost koupání. Obec je členem MAS Region Kunětické hory, z. s. a Svazku obcí pod Kunětickou horou.

psaly historii celého regionu

Česká Třebová je důležitou železniční křižovatkou. Zdejší seřadovací nádraží je co do počtu rozposunovaných vagonů třetí největší v republice, počtem kolejí dokonce druhé. Oběma statistikám vládne seřadovací nádraží v Ostravě.

Ovšem ani cestující nepřijdou v České Třebové zkrátka. Nádražní budova prošla před deseti lety rekonstrukcí a už dávno nepřipomíná zaplivané ná-

draží, jakých byla ještě před nějakými pětadvaceti lety v Česku naprostá většina.

Pardubický kraj má i rozsáhlou síť regionálních tratí. Velkou novinkou je, že od konce loňského roku ji na několika místech provozují soukromé společnosti.

Například z Ústí nad Orlicí do Lichkova a Králík jezdí nově Leo Express. Ze začátku docházelo k některým kompli-

kacím, nakonec se ale vše ustálilo a společnost odstranila počáteční nedostatky.

Některé tratě se v minulých letech dočkaly i velkých investic. Kromě již zmíněného páteřního koridoru prošla největší obměnou trať z Pardubic do Hradce Králové.

Ze Stěblové až do Opatovic nad Labem je nyní trať dvukolejná a moderní jednotky RegioPanter ji zdolají za

dvaadvacet minut. Odpadlo totiž zdoluhavé křižování vlaků v opačném směru.

Nyní tato trať čeká na druhou kolej úsek z Pardubic do Stěblové. Celá akce za více než dvě miliardy přinese kromě druhé koleje i novou zastávku ve Stěblové, která bude blíž obci než stávající zastávka, a modernější nástupiště na nádraží v Rosicích nad Labem. (zek)

INZERCE

Čepí

Malebná obec Čepí leží na rozhraní okresů Pardubice a Chrudim. Od Pardubic Čepí odděluje pásma mezinárodního letiště. Spolu s dalšími obcemi je tak členem mikroregionu Za Letištěm. Vesnice čítá zhruba 448 obyvatel.

Snadná dostupnost veřejnou dopravou, městskou hromadnou dopravou z Pardubic nebo osobními automobily je velkou výhodou.

Mateřská škola, pošta, obchod, obecní dům s hospodou, sportoviště a možnosti kulturního vyžití jsou naší chloubou.

Mateřská škola v Čepí v roce 2019 oslavila krásné 40leté výročí. Poskytla tedy předškolní vzdělávání mnoha generacím dětí nejen z Čepí, ale i z okolních vesnic. Mateřinka prochází nyní významnou rekonstrukcí, díky které nabídne malým „školáčkům“ krásné prostředí pro vzdělávání od nadcházejícího školního roku.

Za dominantu obce lze považovat kapli sv. Marie Karmelské z roku 1871, která je dominantou naší návsi a která byla letos i dějištěm historicky prvního svatebního obřadu u nás v Čepí!

Nedaleko obecního úřadu se také nachází pomník padlým, u něhož jsme v roce 2018 při 100. narozeninách naší republiky vysadili pamětní lipku za přítomnosti samotného TGM!

Renovaci prochází po částech budoucí dominanta obce - obecní dům. Zde nám paradoxně pomohl

nouzový stav a nucená přestávka ve službách a veřejných akcích k urychlení některých kroků rekonstrukce. Interiér výčepu i zahrádka ve dvoře zve k občerstvení ve vylepšených podmínkách, i když exteriér budovy zatím na svůj nový kabát teprve čeká!

V Čepí funguje Jednotka sboru dobrovolných hasičů a početný Sbor dobrovolných hasičů, který je kromě své hlavní činnosti i hybatelem kulturního života. Za nasazení v nedávné době nouzového stavu obdržela naše JSDH poděkování a Stuhu od hejtmána Pardubického kraje. Náš sbor má družební Dob-

rovolný hasičský zbor ve slovenské dědině Kokšov - Bakša, jehož zástupci nás o těchto prázdninách již podruhé poctili svou návštěvou.

Vylepšili jsme i zázemí venkovních sportovišť v areálu u požární nádrže, kde se kromě sportovních událostí a hasičských tréninků konají i další kulturní společenské akce, některé již tradiční, některé mají ambice se tradicí do budoucna stát.

Za zmínku stojí i sídlo Východočeského leteckého archivu, který nabídne zajímavou prohlídku nejen leteckým nadšencům! Pro milovníky historie bude dále na podzim vznikat i výstavní expozice věnující se historii obce a jejím občanům a významnému řemeslu, jehož stopy jsou dodnes v obci patrné, a to sice cihlářství.

Naše Čepí je prostě prima místo pro život, neváhejte ho proto navštívit při rodinném výletu nebo cyklo - nebo moto-projížďce. Aktuality z naší obce včetně pozvánek na akce můžete sledovat na www.cepi.cz, případně na našem FB profilu!

Dálnice a obchvaty. Za 20 roků

Kdo si otevře autoatlas z roku 2000, možná bude překvapen. I když to na první pohled vypadá, že v Česku vznikají nové dopravní stavby jen málo a obtížně, v Pardubickém kraji se toho za posledních 20 let stihlo docela dost. I když zdaleka ne všechno a bez problémů.

Zásadní pro celou dopravu na západě kraje bylo protažení dálnice D11 k Osičkám v roce 2006 a následně propojení s takzvanou „Hradubickou“ silnicí I/37 u Opatovic. Tam vznikla v roce 2009 velká okružní několikaúrovňová křižovatka, a lidé z Pardubic tak konečně získali důstojné dálniční spojení s Prahou. To se ještě zlepšilo poté, co v roce 2016 získala trasa z Pardubic do Hradce kompletní čtyřpruhové uspořádání. Aby opatovická křižovatka mohla sloužit ještě lépe, je potřeba dokončit dálnici D35. Ta spojí východ-

ní Čechy s Olomoucí a nejedno město se těší, že uleví přeplněným silnicím první třídy. Úsek z Opatovic do Časů by měl být hotový už příští rok. „Stavba úspěšně pokračuje. Jsou dokončo-

vány veškeré zemní práce, realizují se spodní stavby mostů. Zprovoznění 1. úseku se plánuje na konec roku 2021,“ uvedl nedávno šéf Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) Radek Mátl.

Kompletně ale dopravní infrastruktura bude hotová později. Na trase je ještě řada plánovaných přivaděčů, které se do konce příštího roku dokončit nestihnou.

INZERCE

Česká Třebová

Město Česká Třebová – nejen železniční uzel

Město, jehož historie sahá až do roku 1278, leží na pomezí Čech a Moravy, v podhůří Orlických hor, a s necelými 15 500 obyvateli je čtvrtým nejlidnatějším městem v Pardubickém kraji.

S nejvýznamnějšími památkami České Třebové vás seznámí stezka „Krok za krokem“, která vede od dopravního terminálu přímo do historického centra. Poznáte v ní českotřebovské nádraží, Staré náměstí s renesanční radnicí, klasicistní kostel sv. Jakuba Většího nebo budovu gymnázia, pro kterou je příznačný střízlivý modernismus. Nejvýznamnější historická památka však pochází ze 13. století. Je jí rotunda svaté Kateřiny,

jediná dochovaná románská stavba ve východních Čechách. Přímou v centru nezapomeňte navštívit také městské muzeum. Expozice „Dopravní křižovatky aneb do České Třebové vlakem, Velorexem, letadlem i lodí“ je zaměřena na charakteristické druhy dopravy v regionu.

Při procházce městem též nemůžete vynechat místo lákající k odpočinku, městský park Javorka. Odtud vedou krásné turistické stezky směrem na poutní místo a bývalé lázně Hory, ty jsou spojeny s pobytem Boženy Němcové, a rovněž do Kozlova. Tato vesnička je turisty vyhledávaným cílem. Naletíte zde rozhlednu, výletní restauraci a chaloupku Maxe Švabín-

ského s expozicí, která připomíná pobyt a tvorbu známého malíře. Pro rodinný, pěší i cyklo výlet jsou vhodné také „Semanínské stezky“ nebo smyslově naučná stezka „Údolím Skuhrovského potoka“, která vás zavede až do přírodní rezervace Třebovské stěny. Zajímavé je rovněž Pravěké muzeum v přírodě – osada Křivolák. K aktivnímu odpočinku doporučujeme bohatou síť cyklostezek a cyklotras. Nevšední adrenalinový zážitek nabízí Bike resort Peklák, zahrnující tratě různých obtížností, vhodné jak pro zkušené jezdce, tak pro veřejnost zvládající základy jízdy v terénu. Ve stejném areálu si můžete na 800m sjezdovce vyzkoušet jízdu na terénních kárách. Ve městě je také krytý plavecký bazén a zimní stadion.

Pokud se rozhodnete do České Třebové vypravit, bylo by dobré si předem zjistit, které akce se v termínu vaší návštěvy ve městě konají. Přehledný kalendář kulturních akcí najdete na webu města. Mezi nejvýznamnější akce, které se v České Třebové budou konat ještě tento rok, patří 16. ročník Mezinárodního varhanního festivalu Zdeňka Pololánika, který bude probíhat od 12. 9. do 10. 10. 2020. Na podzim vás ve městě také čeká jubilejní 60. ročník tradiční Jabkancové pouti, která proběhne dne 21. 11. 2020.

vznikly nové stavby, jiné čekají

Už několik let mají cestu po stávající silnici I/35 řidiči usnadněnou díky obchvatu Holic. Nicméně stále se při cestě na východ musí potýkat s častými kolonami v Litomyšli či Vysokém Mýtě. Tam by situaci měla vyřešit právě nová dálnice.

Obchvat zpozdí skládka

Na obchvat se ovšem těší ve Svitavách. Kdy se po něm svezou první řidiči, ovšem není jasné. Stavba za více než 832 milionů korun má být podle původního harmonogramu dokončena v roce 2022.

Pravděpodobně ji ale zpozdí zapomenutá skládka, na kterou silničáři narazili v trase plánovaného obchvatu a bude potřeba ji odstranit.

Důležitou dopravní tepnou je i silnice I/37, která od severu k jihu protíná okresy Pardubice a Chrudim. Zatímco průjezd krajským městem značně

usnadnila stavba kruhového objezdu a čtyřpruhové silnice u Parama a další rekonstrukce křížení s ulicí Palackého je před dokončením, okolo Chrudimi je situace o poznání složitější.

Pět nových mostů

První část nového obchvatu slouží už bezmála pět let, končí ovšem na křížení se silnicí I/17 z Chrudimi na Vysoké Mýto. Dvoukilometrový úsek, po kterém doprava objede Slatiňany, stále chybí. I tady se ovšem blýská na lepší časy, dokončen by mohl být už za rok.

Stavba není příliš náročná a složitá. Postaveno bude pět mostů, mezi něž patří třeba přemostění železniční trati spojující Pardubice a Havlíčkův Brod. Most překlene koleje nedaleko slatiňanského nádraží. Dokončení obchvatu uvítají nejen lidé v Chrudimi, ale také v okolních obcích, přes které si nyní řidiči cestu zkracují. (zek)

INZERCE

Čistá u Litomyšle

Čistá jako dobré místo pro život

Čistá se stala dobrým místem pro život. I tak je možné začít vyprávění o tom, jak se Čistá u Litomyšle, vesnice s necelou tisícovkou obyvatel, za posledních dvacet let proměnila.

Čistá, někdejší Litrbachy, patří mezi obce postižené nuceným odchodem německého obyvatelstva po druhé světové válce. Ještě na počátku 90. let to byla šedivá a oprýskaná obec, kde nefungovalo téměř nic. Alespoň tak v roce 2018 vzpomínal na dobu 90. let končící starosta Bohumil Pavliš, který stál u kormidla Čisté 26 let. Právě pod jeho vedením se však podařilo pootočit kormidlem obce směrem, který ji dovedl do míst, v nichž opět pulzuje život.

Za posledních (v našem případě více než) 20 let se Čistá změnila prakticky ve všem. Podařilo se získat zpět obecní nemovitý majetek a ujmout se jeho správy, vybudovat efektivně fungující infrastrukturu, v dobré kondici jsou udržovány obecní budovy. Ve škole a ve školce se povedlo vytvořit

příjemné a milé prostředí, které nám mohou leckde závidět. V obci působí řada aktivních spolků, šikovných živnostníků i drobných podnikatelů.

V Čisté se v posledních letech hodně investovalo. V letech 2009 až 2011 proběhla revitalizace centra obce, jejímž cílem byla demolice stávajícího kulturního domu, vybudování nového víceúčelového zařízení pro kulturu, sport a spolkovou činnost či rekonstrukce dětského hřiště na zahradě mateřské školy. Nový kulturní dům se záhy stal vyhledávaným místem

svateb, sportovních akcí, tanečních kurzů, rodinných oslav či plešů pro lidi a spolky nejen z obce, ale i jejího okolí.

Celkovou rekonstrukcí prošel od začátku 90. let kostel sv. Mikuláše. V roce 2015 byly obnoveny věžní hodiny, samostatnou kapitolu pak představuje obnova zvonů zrekvirovaných během světových válek. Jistě největší událostí bylo v tomto směru zhotovení velkého zvonu Mikuláš v roce 2019. Jeho posvěcení se ujal pražský arcibiskup, kardinál Dominik Duka.

Od konce roku 2018 disponuje

hasičská zásahová jednotka moderní cisternou Tatra, ve stejném roce začala modernizace sportovního areálu a výstavba víceúčelového hřiště TJ Sokol Čistá. Téměř na poslední chvíli se podařilo zachránit řadu drobných sakrálních památek, obec dnes intenzivně připravuje výstavbu komunitního bydlení pro seniory.

Čistá se zkrátka znovu stala místem, v němž pulzuje život. Co je však důležitější – stala se skutečným domovem pro ty, kteří v ní žijí. Není už vykořeněným místem, jakým se jevila dlouhá léta po skončení druhé světové války. Její obyvatelé jsou aktivní, zajímají se o dění v obci, vyjadřují se k realizovaným i zamýšleným aktivitám, zapojují se do dobročinných sbírek, stejně jako aktivit komunitního typu. Patrná je i snaha o narovnání vztahů s těmi, kteří museli kdysi své domovy opustit. Snad se tak postupně obyvatelé obce stávají zodpovědnými za místo, v němž žijí. A to je vlastně ze všeho nejdůležitější.

Rekonstrukce památek jako třešnička na dortu stavebního portfolia

Český stavební holding enteria je seskupení menších a středních firem podnikajících ve stavebnictví. Vznikl v roce 2008 a sídlí v Pardubicích. Realizuje stavby nejen na východě Čech a ve svém portfoliu má také rekonstrukci několika významných památek.

Opravená pardubická radnice či zrekonstruované Muzeum východních Čech – to jsou jedny z mnoha památkových objektů, na jejichž renovaci pracovala divize pozemních staveb největší firmy holdingu, akciové společnosti Chládek a Tintěra Pardubice. „Na obnově památek jsme se historicky vždy podíleli. Jsme ale čistě stavařská firma, restaurování a památkovou péčí budve sdružení, nebo subdodavatelsky realizovala další firma. Nyní však díky našemu novému středisku nahlížíme pod pokličku i těmto pracím,“ říká Jan Zavrtálek, ředitel divize pozemní stavby, a dodává: „To, co jsme si v minulosti odzkoušeli na těchto rekonstrukcích, převádíme do praxe právě vznikem nového střediska památek, jehož první realizací je obnova fasád Winteritzových mlýnů v Pardubicích, kam se přestěhuje Galerie města Pardubic.“

KUNĚTICKÁ HORA

Práce, probíhající od loňského roku za plného provozu na hradě nedaleko Pardubic, mu na jedné straně vrací podobu z 20. let minulého století, na straně dru-

PARDOBICKÁ RADNICE I JIČÍNSKÉ KINO

hé navazují na současné trendy, čímž spojují původní a nové. „Hlavním cílem projektu je zachování a obnova ojedinělých památkových hodnot a zpřístupnění do této doby veřejnosti uzavřených částí hradu,“ popisuje stavitel firmy Chládek a Tintěra Pardubice Milan Dvořák. Otevřením 6. brány a Jurkovičova paláce se návštěvníkům nejenom zpřístupní nové prostory, prezentovaná bude také nadčasová tvorba významného architekta Dušana Jurkoviče, který se na dnešní podobě hradu zásadně podílel. Zároveň vznikne nový návštěvníkový prohlídkový okruh v západní části hradu, okruh podél základů i stěn historické obranné věže ve sklepních prostorách a vyhlídková terasa nad západním křídlem. Stavba bude dokončena v listopadu 2020.

Kulturní památkový unikát z konce 19. století a dominanta Pernštýnského náměstí - pardubická radnice - prošla kompletní rekonstrukcí, která spočívala ve výměně stropních trámů, sanaci dřevěných stropů, výměně parket, dlažeb, koberců a zastaralé elektroinstalace. Dále se opravovaly omítky, rozvody zdravotnické a vytápění, měnily se radiátory, renovovaly se stávající dveře, restaurovala se kamenná schodiště, historické malby a historická dlažba. Že se oprava pardubické radnice podařila, o tom svědčí i úspěch nejenom v krajském, ale také v celostátním měřítku. V lednu byla budova v rámci krajského kola vybrána jako

Památkou roku 2019 a v červnu byla zvolena jako druhá nejlepší v rámci celé České republiky.

Divize pozemních staveb má ve svém portfoliu také designer-sky vysoce ceněnou rekonstrukci prvorepublikového Biografu Český ráj v Jičíně z roku 1923. „Celá rekonstrukce probíhala v duchu výstavby kina. Spousty prvků, jako je část oken, vnitřní dveře, zábradlí a schodiště zůstaly původní, avšak byly podrobeny důkladné repasi. Divákovi se tak otevřelo nové „staré“ kino s nejmodernější promítací technikou.

VÝROBNÍ SPOLUPRÁCE JE ZÁKLADNÍ STRATEGIE

„Na řadě rekonstrukcí často spolupracuje ve sdružení více našich firem,“ popisuje Martin Havelka, předseda představenstva enteria a.s. Výrobní kooperace v rámci skupiny je základním pilířem holdingové strategie. Díky neustálému růstu je zde možné najít řadu pracovních příležitostí. „Spolupráce funguje i v oblasti personální. Na prvním místě ve společnosti stojí člověk. Nezástíráme, že nabízíme tvrdou práci, vždyť pracovat na stavbě a být v podstatě celou pracovní dobu a celoročně venku není žádný med. Vidíte ale za sebou kus opravdu dobré práce a jste součástí party fajn lidí,“ říká Martin Havelka.

Proměny města Dašice během 20 let

Starobylé město leží v rovinaté krajině Polabské nížiny po obou stranách řeky Loučňe v nadmořské výšce 227 metrů, asi 8 km východně od okraje Pardubic a žije v něm necelých 2 300 obyvatel. Skládá se z Dašic a místních částí Zminný, Malolánské, Velkolánské, Pod Dubem a Prachovice.

Historie města sahá daleko do minulosti, neboť pohanské pohřebiště nalezené v jeho katastru pochází z mladší doby hallstadské, tedy asi z V. až III. století před Kristem. Nejstarší dochovaná písemná zmínka o Dašicích je z roku 1318 a v roce 2018 si tak město slavnostně připomnělo 700 let od svého založení. Od roku 1560 se staly Dašice „komorním městečkem“ a v roce 1853 byly zařazeny do „venkovských měst“. Císař a král František Josef I. svým rozhodnutím z 10. prosince 1913 povolil povýšit Dašice na město a rozhodnutím z 18. listopadu 1916 povolil Dašicím nosit v městském znaku lva z českého zemského erbu. 6. března 1917 uveřejněné dosvědčil císař Karel I. Privilegiem o povýšení na město i udělení znaku. Dne 20. 02. 2000 představitelé města převzali od předsedy Poslanecké sněmovny Václava Klause rozhodnutí o opětovném povýšení Dašic na město.

Jádro města tvoří náměstí T. G. Masaryka, které svou velikostí a úpravou upoutá každého návštěvníka Dašic. Je lemováno měšťanskými domy vyznačujícími se pozdně rokokovými empírovými fasádami z přelomu 18. a 19. století, má lehce lichoběžníkový tvar a svojí rozlohou 1,1 hektaru by jistě slušelo i mnohem větším městům. Již před rokem 1740 zde byly před domem s podloubím umístěny z pískovce

vytesané sochy svatého Václava, Barbory a Norberta. Uprostřed náměstí je více než dvoustletá stojanová litinová kašna s plastikou ženy nesoucí na rameni nádobu s vodou.

Jednou z nejvýznamnějších dominant je barokní farní chrám Narození Panny Marie nedaleko náměstí, který byl dostavěn v roce 1707 a v té době byl největší církevní stavbou tehdejšího Hejtmanství pardubického. Za kostelem stojí vznešená budova farní, která byla v nedávné době nákladně a s patřičným citem zrekonstruována. Historickou i technickou památkou je novorenesanční objekt vodního mlýna, ve kterém od roku 1922 bez přestání pracují dvě Francisovy turbíny. Za zhlédnutí stojí zrekonstruovaná malá dřevěná kaplička u hřbitova ve Štenclově ulici, o její existenci jsou první zmínky již v roce 1755. Střed města je od roku 1990 městskou památkovou zónou.

Za dvacet let se výrazným způsobem proměnil vzhled města. Již v roce 1997 bylo nově zrekonstruováno náměstí. Byly postaveny dva nové mosty přes řeku Loučňou, zatepleny všechny městské budovy, komplexně zrekonstruována byla základní škola včetně tělocvičny, jídelny a školní družiny. Postaveno bylo školní víceúčelové hřiště s běžeckým oválem a pokračuje se v budování dalších odborných učeben včetně učebny a zázemí pro vyučování praktických činností. Pokraču-

je se v rekonstrukcích a vylepšeních mateřské školy, byla vybudována dětské hřiště a venkovní sportovní hřiště nejen v Dašicích ale i v místních částech. Na fotbalovém hřišti kromě rekonstrukce kabin, vlastního hřiště a zavlažování vzniklo víceúčelové sportovní hřiště. Kompletně byl rekonstruován kulturní dům, v zakoupeném objektu zřízena nová městská knihovna, vybudovány vodovod od Prachovic a kanalizace ve Zminném. Postavena cyklostezka do sousedních Kostěnic, rekonstruována hasičská zbrojnice, vybudo-

a mnoho dalších. Za všechny spolky zmíníme zejména dobrovolné hasiče, kteří se kromě povinností stanovených jejich jednotce JPO III, aktivně podílí na všech akcích a bez nichž by to určitě nešlo. Aktivně fungují a reprezentují město fotbalisté, šipkaři a volejbalistky. Ve městě působí sportovní střelci, chovatelé zebříček, rybáři, zahrádkáři, myslivci, muzejníci i další spolky. Velmi aktivní jsou organizace starající se o naše seniory – klub důchodců, a naše nejmenší – klub maminek.

Dašice disponují základní občanskou vybaveností. Je zde pošta, obvodní a dětský lékař, lékárna, tři obchody s potravinami a průmyslovým zbožím, masna, drogerie, základní i mateřská škola, knihovna, kulturní dům, sportoviště a dětská hřiště. Jsou zde i dosti velké firmy MD logistika (dříve mrazárny), Kataforesis, Finish, Colorset,

vány nové a rekonstruovány stávající chodníky a městské komunikace, vybudováno nové veřejné osvětlení a přechody pro chodce. V areálu bývalých kasáren, které město převzalo od armády v roce 2003, byl vybudován sběrný dvůr, rekonstruován bytový dům města, demolovány nepotřebné a ekologické závadné budovy a objekty a připravuje se zde výstavba nových obytných domů i nové hasičské zbrojnice.

V Dašicích to žije. Působí zde velké množství spolků a organizací, které zabezpečují všestranné využití občanů nejen z Dašic a aktivně spolupracují s městem. Velmi oblíbenou a navštěvovanou akcí z širokého okolí se stalo Vítání sv. Mikuláše, které se od roku 2002 již stalo tradicí. Tak krásného Mikuláše s anděly a početnou čertovskou družinou přijíždějícími koňskými povozy na setmělé náměstí a jejich následující program s dětmi snad jinde neuvidíte. Pravidelně pořádaných akcí je přehršel a nedají se vyjmenovat. Za všechny vzpomenu Dašické posvícení, Novoroční ohňostroj, pálení čarodějnic, dětské karnevaly, hasičský a nově obnovený školní ples, Noc s Andersenem

Mostr, Madami, atd. Je zde několik restaurací. Nejnáročnějším doporučujeme návštěvu DAŠICKÝCH SKLEPŮ - PIVOVARU DAŠICE s rekonstruovanými sklepy, dalšími reprezentativními prostory, stylovým ubytováním a nádherně upraveným okolím včetně rybníčku se zvířectvem, pergolami, atd. Tradiční prostředí evokují Roubenka U Mlýna a Hospoda Na Ostrově pod zdálky viditelnou vodárnou.

V sousedství města vyrůstá nová dálnice D-35, která bude mít mimoúrovňovou křižovatku Dašice. V pokročilé fázi je příprava výstavby obytných domů v bývalých kasárnách a rodinných domů v místě zvaném Na Valech. Dostupné Pardubice, dálnice za humny, občanská vybavenost, kvalitní infrastruktura a nové bydlení jsou zárukou rozvoje a rozšíření města v nejbližších letech.

Naším hlavním cílem je, aby se u nás dobře a spokojeně žilo.

Starosta Mgr. Petr Zikmund a místostarosta Ing. Jan Foldyna, MBA. Společně ve vedení města třetí volební období od roku 2010.

O zdraví obyvatel v regionu se stará Nemocnice Pardubického kraje už pět let

Nemocnice v Pardubickém kraji ušly za posledních dvacet let pěkný kus cesty. Ze čtyř původně okresních nemocnic a jedné krajské se postupem času stala jedna společnost – Nemocnice Pardubického kraje. Ekonomicky stabilní, s téměř pěti tisíci zaměstnanci, poskytující péči nejen ve všech základních, ale i specializovaných a vysoce specializovaných oborech.

Přes 1,5 milionu pacientů a 30 tisíc operací za rok

Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí, Litomyšl a Svítav. Pět měst napříč Pardubickým krajem, ve kterých dnes naleznete nemocnice akutní lůžkové péče. Správu těchto nemocnic převzal v roce 2003 od státu Pardubický kraj, který o tři roky později transformoval každou nemocnici na akciovou společnost. Po čase se však ukázalo, že je třeba hledat další cesty, které by vedly k zajištění prosperity nemocnic. Na konci roku 2014 tak vznikla jedna akcio-

vá společnost, která sdružila všech pět nemocnic do jedné. Dnes je Nemocnice Pardubického kraje jedním z 10 největších nemocničních zařízení v zemi a s téměř pěti tisíci zaměstnanci největším zaměstnavatelem v Pardubickém kraji. **Ročně ve všech pěti nemocnicích personál ošetří přes 1,5 milionu pacientů a provede přes 30 tisíc plánovaných i neplánovaných operací,** každý rok se také v Nemocnici Pardubického kraje narodí přes 4,5 tisíce dětí.

Centra vysoce specializované péče

Vysoké požadavky jak na technické a věcné vybavení, tak na odborné personální zabezpečení. To je základní předpoklad, který musí splnit pracoviště, aby se stalo tzv. centrem vysoce specializované péče. Tento prestižní status je přidělován na dobu určitou ministerstvem zdravotnictví a v **zařízeních Nemocnice Pardubického kraje je dnes takových center šest.** Jedná se

o centrum vysoce specializované péče o pacienty s roztroušenou sklerózou (MS centrum), které svůj status obhájilo na konci loňského roku, iktové centrum sídlící v Pardubické a Litomyšlské nemocnici, perinatologické centrum, onkogynekologické centrum, komplexní kardiovaskulární centrum a komplexní onkologické centrum ve spolupráci se společností Multiscan.

Nemocnice v době pandemie

Stejně jako všechna zdravotnická zařízení, i Nemocnice Pardubického kraje (NPK) se musela v letošním roce vyrovnat s příchodem pandemie nemoci covid-19. V reakci na aktuální dění zavedly nemocnice kontrolu a třídění pacientů u všech vstupů,

NPK také **zabezpečuje výjezdové týmy pro odběry vzorků** na koronavirus v domácím prostředí a zároveň **provozuje v Pardubické a Litomyšlské nemocnici stacionární odběrová místa** pro pacienty s podezřením na nakažení. V polovině března vybudovala

NPK vlastní call centrum pro lepší koordinaci pacientů na testování. Za 41 dnů svého fungování zpracovalo toto call centrum 4 203 požadavků, vyřídilo přes 5 300 hovorů a odeslalo více než 2 600 SMS s informacemi. A alespoň pro představu něco málo ze sta-

tistik – od března do června bylo ze skladu NPK vydáno bezmála 21 milionů ochranných pomůcek, vypráno 330 tisíc kg prádla pocházejícího z pracovišť, která se starala o pacienty s covidem, nebo zlikvidováno téměř 13 tisíc kg odpadu označeného covid-19.

Jak se mění nemocniční areály...

Potkat v současné době v některých areálech nemocnic bagry nebo jeřáby není nic výjimečného. V řadě z nich totiž probíhají stavební úpravy nebo výstavby úplně nových objektů. Za zmínku rozhodně stojí připravovaný **centrální**

urgentní příjem v Orlickoústecké nemocnici, který umožní koncentrovat urgentní péči pro spádovou oblast Orlickoústecka a Svitavska, významně zvýší úroveň poskytovaných služeb a nemocnici posune na úroveň špičkových zařízení v republi-

ce. Další významnou stavbou je bezesporu nový **psychiatrický pavilon v Pardubické nemocnici**. Nový objekt, který by měli stavbaři dokončit v květnu 2021, bude sloužit oddělení psychiatrie a klinické psychologie. Ze stavebních úprav lze zmínit na-

příklad nedávno dokončenou rekonstrukci budovy polikliniky Svitavské nemocnice, přístavbu nové budovy pro pracoviště PET/CT v Pardubické nemocnici nebo nové parkoviště v Litomyšlské nemocnici se speciální funkcí vsakování dešťové vody.

Historie i současnost. Létání

Kraj koní, město perníku? Určitě. Ale svou nezaměnitelnou pozici v historii celého regionu má i aviatika a letectví. Vždyť to byl právě pardubický rodák Jan Kašpar, který v roce 1911 provedl první dálkový let v českých zemích.

Trasu z Pardubic do Velké Chuchle zdolal se svým Blériotem za hodinu a půl a ve výšce okolo 800 metrů se orientoval především podle železniční tratě z Pardubic do Prahy.

Od té doby má tenhle dobrodruh spoustu následovníků. Tím nejznámějším byl v poslední době Martin Šonka. Akrobatický pilot, který často trénoval na letišti v Moravské Třebové, dokázal v roce 2019 ovládnout prestižní sérii Red Bull Air Race.

Tento seriál závodů ovšem po minulém ročníku skončil, a Šonka tak našel uplatnění jako instruktor v pardubickém Centru leteckého výcviku. Bude se tak mimo jiné podílet i na výcviku armádních pilotů.

Už téměř třicet let je pardubické letiště dějištěm Aviatické pouti. Tahle akce se koná na přelomu května a června a každoročně přitáhne velké množství unikátních letadel i desetitisíce diváků.

Kromě letoška - jubilejního ročník zhatil koronavirus a s ním spojená opatření. „Je nám velice líto, že nám současná situace neumožní letošního jubilejního ročník nejtradičnější airshow v Česku uspořádat. Pevně věříme, že do příštího roku se tato složitá situace již určitě vyřeší, a rádi vás přivítáme atraktivním letovým i pozemním programem,“ uvedli pořadatelé s tím, že zakoupené vstupenky zůstávají v platnosti pro rok 2021. Aviatická pouť se na pardubickém letišti koná od roku 1991. Každoročně jsou k vidění desítky letadel, pozemní techniky i historické scény.

Kromě letoška - jubilejního ročník zhatil koronavirus a s ním spojená opatření. „Je nám velice líto, že nám současná situace neumožní letošního jubilejního ročník nejtradičnější airshow v Česku uspořádat. Pevně věříme, že do příštího roku se tato složitá situace již určitě vyřeší, a rádi vás přivítáme atraktivním letovým i pozemním programem,“ uvedli pořadatelé s tím, že zakoupené vstupenky zůstávají v platnosti pro rok 2021. Aviatická pouť se na pardubickém letišti koná od roku 1991. Každoročně jsou k vidění desítky letadel, pozemní techniky i historické scény.

Kromě letoška - jubilejního ročník zhatil koronavirus a s ním spojená opatření. „Je nám velice líto, že nám současná situace neumožní letošního jubilejního ročník nejtradičnější airshow v Česku uspořádat. Pevně věříme, že do příštího roku se tato složitá situace již určitě vyřeší, a rádi vás přivítáme atraktivním letovým i pozemním programem,“ uvedli pořadatelé s tím, že zakoupené vstupenky zůstávají v platnosti pro rok 2021. Aviatická pouť se na pardubickém letišti koná od roku 1991. Každoročně jsou k vidění desítky letadel, pozemní techniky i historické scény.

INZERCE

Město Hlinsko se nachází na úpatí hor Českomoravské vrchoviny v povodí řeky Chrudimky, na rozhraní chráněných krajinných oblastí Železné hory a Žďárské vrchy, v nadmořské výšce téměř 600m. První písemná zmínka o existenci Hlinska pochází z roku 1349. Později, v roce 1834, získalo Hlinsko status města. Původně řemeslné a zemědělské městečko prosperovalo zejména díky hrnčířství a tkalcovství. Větší rozvoj zaznamenalo město v roce 1871, kdy byla dokončena výstavba železnice. Nejstarší hlineckou budovou je Tvrz z roku 1413. K dalším zajímavým památkám patří Ježdíkův dům, barokní radnice a kostel Narození Panny Marie. Historické jádro města tvoří jedna z expozic Muzea v přírodě Vysočina zvaná

Betlém. V opravených objektech této Památkové rezervace návštěvníci naleznou nejen ukázky dílen a bydlení původních obyvatel, ale také Turistické informační centrum nebo stálou Expozici masopustních obchůzek z Hlinecka. Pro svoji jedinečnost byly v roce 2010 Vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku zapsány na Reprezentační seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO.

Hlinsko žije bohatým kulturním a sportovním životem. Multifunkční centrum nabízí celou řadu divadelních a koncertních představení, na své si zde přijdou i milovníci kina. Každý rok se v Městském muzeu a galerii koná několik výstav předních českých výtvarníků, z nichž nejvyhledávanější je Výtvarné Hlinecko. V průběhu roku se na Betlémě konají různé kulturní akce, jako jsou např. jarmarky nebo tradiční Adámkovy folklorní slavnosti. Sportovní vyžití nabízí Městská sportoviště v Olšinkách. Kromě dvou fotbalových hřišť, volejbalového hřiště a tenisových kurtů je tu také zimní stadion, který je v letních měsících k dispozici pro inline. Novinkou letošního roku je otevření koupacího biotopu, který nahradil několik let nepoužívané městské koupaliště. Koupací biotop má dvě hlavní části. Jednou je laguna s rostlinami pro čištění vody a druhou nádrž pro plavce. Kolem jsou pláže, hřiště a atrakce pro děti. V Hlinsku naleznete sportovní vyžití i v zimě, ve městě je moderní krytý bazén

nebo můžete zavítat do Ski areálu, který nabízí i unikátní sjezdovku vedoucí nad silničním tunelem.

Okolní příroda láká k turistickým výletům, cykloturisty potěší značené stezky pro silniční a horská kola. Hlinskem prochází i několik dálkových cyklotras, mezi nejznámějšími jmenujme Českomoravskou nebo Pražskou trasu. Díky svým zaobleným kopcům, rozsáhlým lesům a loukám je město ideálním výchozím bodem pro všechny návštěvníky našeho regionu.

Kontakt:

Město Hlinsko: Poděbradovo nám.1, 539 01 Hlinsko, www.hlinsko.cz

Turistické informační centrum:

Betlém ul. Čelakovského 561, 539 01 Hlinsko, tel.: 731 697 418
e-mail: ic@hlinsko.cz, FB: Hlinecko

k regionu neodmyslitelně patří

Koronavirová krize zasáhla i samotné Letiště Pardubice. To má už více než dva roky nový terminál, ale pak jako by přicházela jedna rána za druhou. Když se oklepalo z úbytku ruské klientely a mělo díky pravidelné lince do Londýna i slušně obsazeným prázdninovým charterům našlápnuto do

lepších čísel, přišlo uzemnění letounů Boeing 737 MAX. Aerolinky rušily některé spoje a omezení se dotklo i Pardubic.

Další ránou bylo letošní koronavirové omezení, které de facto utlumilo letecký byznys v celé Evropě. Z Pardubic se sice nakonec létá do bulharské

ho Burgasu a španělského Alicante, ale přepravených pasažérů bude oproti minulým rokům jen zlomek.

Od září nové linky

Pomoci k lepšímu využití moderního a příjemného terminálu mají dvě nové linky. Od září začne společnost Wizz

Air létat na Ukrajinu, konkrétně do Lvova a do Kyjeva.

„Zvýšit počet pravidelných linek je jednou z mých priorit. Nepochybuji, že nová spojení do těchto destinací budou úspěšná, a to oběma směry,“ uvedla ředitelka letiště Hana Šmejkalová. (zek)

INZERCE

Hradec nad Svitavou

Hradec nad Svitavou má bohatou historii i zajímavou budoucnost

Hradec nad Svitavou je tradiční zemědělskou obcí na Českomoravské vrchovině. Nachází se na pomezí Čech a Moravy asi 4 kilometry jižně od města Svitavy v údolí řeky Svitavy. Územím obce prochází hlavní železniční trať z Brna do České Třebové a souběžně i silnice E 461 z Letovic do Svitav.

V roce 2014 proběhl na území obce archeologický výzkum, podle kterého sahají počátky trvalejšího osídlení až do mladšího neolitu. O obci pod názvem Greifendorph je první písemná zmínka v listině olomouckého biskupa Bruna z roku 1270, kdy již zde také existoval kostel sv. Kateřiny. Původně slovanská osada na řece Svitavě, kterou procházela stará kupecká cesta, byla za biskupské kolonizace v polovině 13. století nově osídlena německým obyvatelstvem. Dodnes si obec uchovala z dob biskupské kolonizace ráz dlouhé lánové vsi kolem silnice a vodního toku v délce cca 8 kilometrů, které dominují velké čtyřboké selské statky. Mezi nimi později vznikaly menší domky řemeslníků a dělníků.

Vývoj obce byl přerušen odsunem německého obyvatelstva po roce 1945 a novým osídlením českým obyvatelstvem. Postupem času se noví osídlenci zcela identifikovali se svojí, kdysi německou vesnicí. Dnes již mezi občany převládá sounáležitost k obci a zdravý místní patriotismus. V roce 1949 byla obec Grándorf (Greifendorf) přejmenována na Hradec nad Svitavou. V roce 1976 byl Hradec nad Svitavou připojen k městu Svitavě. K osamostatnění obce došlo až v roce 1991. V současné době má obec asi 600 domů a 1700 obyvatel. Katastr obce má výměru 2 474 hektarů. Obec je členem Mikroregionu Svitavsko, který byl založen v roce 2000 a sdružuje 16 obcí, a členem Místní akční sku-

piny Svitava, založené v roce 2006.

Místní devítiletou základní školu navštěvuje průměrně 160 dětí. Součástí je mateřská škola s kapacitou 56 dětí. Do školy plynou další investice na zlepšení prostředí, a to výstavba fotovoltaiky, rekuperace vzduchu, modernizace přírodovědné učebny, stavební úpravy hygienického zařízení, vybavení tříd interaktivními tabulemi a další.

Za poslední desetiletí obec nejvíce investovala do budování a modernizace technické infrastruktury. V obci je nový vodovodní a kanalizační řad, dva vodovodní vrty a opravený vodojem vybavený dispečinkem. Postupně se opravuje 16 kilometrů místních komunikací a 24 mostů ve vlastnictví obce. K zabezpečení

obce slouží nový protipovodňový systém s místním rozhlasem a veřejné osvětlení. Pro volnočasovou aktivitu slouží fotbalové hřiště, 4 dětská hřiště a 2 odpočinkové parky. V letních měsících je možnost koupání v nově zrekonstruované vodní nádrži Žabka s kořenovou čistírnou o objemu 2 600 m³ vody. V obci je Společenský dům Formanka, který využívají místní organizace a spolky pro pořádání plesů a zábav, ale také slouží pro soukromé akce a oslavy. Milovníci přírody ocení opatření pro záchranu obojživelníků a naučnou stezku na rybníčku na dolním konci obce.

Mezi občanskou vybavenost patří zdravotní obvod dětského a dospělého lékaře, zubní ordinace, pošta, obchody s potravinami a penzion pro seniory.

Snaha obce je zajistit místním občanům podmínky pro příjemný život v obci a pro další rozvoj přilákat nové stavebníky, proto plánujeme zbudování technické infrastruktury ve stavebních lokalitách. Pro příští rok bude připraveno 18 nových stavebních parcel.

Foxconn myslí na zaměstnance a chce být dobrým sousedem

Společnost Foxconn je celosvětovým lídrem v poskytování kompletních IT řešení, produkci spotřební elektroniky a výrobě komponent pro komunikační a elektronická zařízení. Vyrábí všechny součásti osobního počítače, s výjimkou čipů. Mezi její zákazníky patří renomované společnosti světového významu. V České republice má firma dva závody: v Pardubicích a v Kutné Hoře. Oba regiony se společnost Foxconn snaží podporovat jak finančně, tak partnerstvím nejrůznějších projektů a akcí. Foxconn si uvědomuje, jak důležité je být nejen dobrým zaměstnavatelem, ale i dobrým sousedem.

Doma je Foxconn na Pardubicku a Kutnohorsku

Výčet sponzorovaných aktivit je dlouhý. V Pardubicích firma mimo jiné přispěla na rekonstrukci pietního místa Památník Zámeček, který stojí hned vedle výrobního závodu. Je dlouholetým partnerem Městských slavností, sponzorem pardubického basketbalu, čtyřikrát byla také generálním partnerem oblíbeného pardubického Sportovního parku. V Kutné Hoře pak společnost například podpořila elektrifikaci Palackého náměstí, nebo akci Královské stříbření. Podporuje také místní volejbalový klub a stala se hlavním partnerem akce Final Four Českého poháru ve volejbale mužů.

Technické vzdělání a integrace v centru zájmu

Jako technologická firma se Foxconn zaměřuje na partnerství s technickými středními a vysokými školami. Pomáhá financovat technické vybavení pro výuku, včetně digitálních nástěnek či tabletů, ale podporuje také různé technicky zaměřené soutěže pořádané jak v Pardubicích, tak v Kutné Hoře. Patří mezi ně pardubický festival vědy a techniky Amavet, kroužky robotiky nebo Noc vědců pořádaná Univerzitou Pardubice.

Pět základních školám v Pardubicích přispěla firma na nákup vybavení pro snazší integraci dětí cizinců. „Snažíme se pomáhat tam, kde to region potřebuje. Spolupracujeme se školami s nejvyšším počtem žáků ze zahraničí bez ohledu na to, kde jejich rodiče pracují. Pět

Letošní Sportovní park završil charitativní běh s výtěžkem pro malou Štěpánku.

pardubických základních škol tak získalo prostředky na nákup pomůcek potřebných k výuce českého jazyka u žáků, jejichž rodným jazykem není čeština,“ uvedl Pavel Kožený a dodal: „Integrace žáků z ciziny je pro nás stejně klíčová jako pro město, budeme v projektu určitě pokračovat s dalšími šesti základními školami.“ Foxconn spolupracuje také s neziskovými organizacemi jako CPIC a Most Pro, které se na integraci cizinců do normálního a běžného života v rámci České republiky zaměřují. Nápomocnou a velmi přátelskou akcí pro zapojení cizinců je i Multikulturní týden. Na tvorbě programu se podílí parta nadšenců z Foxconnu, jeho součástí je sportovní den, do kterého se každoročně zapojují několik sportovních týmů. Patří sem i jarmark organizovaný našimi

mongolskými kolegy. Za velkého zájmu zde představují svou rodinou zemi, její zvyky a kulinářské speciality. To, jak se tato komunita aktivně zapojuje do místního života, dokazuje i významná pomoc při nedávném otevření mongolské knihovny v prostorách CPIC v Pardubicích, kam mongolští zaměstnanci darovali přes 140 knih.

Zapojují se i dobrovolníci z řad zaměstnanců Foxconnu. Ve svém volném čase pomáhají dětem cizinců s doučováním češtiny a smysluplným trávením volného času. „Já chodím se svou dcerou do neziskovky Most Pro, kam dochází spousta lidí ze zahraničí, kteří potřebují pomoci, například s češtinou. Je to úžasný pocit pomáhat tam, kde je to třeba. Navíc učím dcerku, že pomáhat je normální. Podpora integrace cizinců je pro mne i pro spo-

lečnost Foxconn, kde pracuji, velmi důležitá. Budu ráda, pokud nám přijdou pomoci i další dobrovolníci, kdokoli je vítán,“ říká Radka Svobodová, manažerka compliance ze společnosti Foxconn.

Pomáháme znevýhodněným

Společnost Foxconn neopomíná ani neziskové organizace věnující se handicapovaným nebo sociálně vyloučeným dětem či seniorům. Už mnoho let podporuje Základní školu a Praktickou školu Svítání a dětský domov v Pardubicích. Pro seniory i opuštěné či handicapované děti v Pardubicích i v Kutné Hoře má foxconní Ježíšek na Vánoce vždy množství dárek, které vybírají a kupují přímo zaměstnanci firmy. Společnost tak každoročně pouze dokupuje několik vánočních balíčků, aby každý našel pod stromčkem něco ze svých přání.

Radost pro všechny

Společnost Foxconn aktivně organizuje i vlastní akce pro širokou veřejnost. Vlajkovou lodí je od loňského roku Foxfestival, který se uskutečnil na přelomu srpna a září v Pardubicích i v Kutné Hoře a mohl se pochlubit návštěvností více jak 5000 lidí. První ročník festivalu měl skvělý ohlas nejen kvůli hvězdným hudebním interpretům. Foxfestival je poděkováním všem zaměstnancům a jejich rodinám a začíná ráno jako Den pro zaměstnance.

(pokračování na další straně)

Již 20 let
s vámi vyrážíme po
modré, žluté i červené

20 LET
V ČESKÉ REPUBLICE

FOXCONN

(dokončení z předchozí strany)

Od odpoledních hodin je pak určen i široké veřejnosti. Ta platí jen symbolické vstupné, které jde na charitativní účely.

V loňském roce navíc rozdělil Foxconn v rámci soutěže X-Day přes půl milionu korun na společensky prospěšné projekty v regionech Pardubicka a Kutnohorska. „Velmi nás těší, že jsme pomohli celé řadě úžasných veřejně prospěšných projektů. V loňském roce si nejvyšší částku odnesl Lukáš Hnát z Kutnohorska, který se chce více zapojit do života ve své rodné vesnici a intenzivněji pomáhat rodičům a sousedům. Jediné, co ho omezuje, je mozková obrna, která ho upoutala na invalidní vozík. Přání mu pomáhá splnit elektrická tříkolka, kterou díky Foxconnu získal,“ uvádí Pa-

vel Kožený. Na Pardubicku pak firma podpořila třeba tým mladých lékařů, studentů lékařských fakult a dalších nadšenců, kteří pomáhají prevenci kardiovaskulárních onemocnění projektem Žiješ srdcem. Celkem finanční pomoc získalo více než dvacet projektů.

Myslíme EKologicky

Foxconn se snaží také o co největší ochranu životního prostředí. Samozřejmostí je snaha o úsporu materiálu, snížení spotřeby vody, nižší produkci odpadů a snížení energetické náročnosti, například využíváním alternativních zdrojů energie. Firma se snaží využívat nízkoemisní paliva a nízkoemisní dopravu tak, aby co nejvíce minimalizovala svou uhlíkovou stopu. Ke snižování emisí skleníkových plynů přispěl i nákup dvou osob-

ních elektroautomobilů, instalace LED svítidel na výrobní ploše 16 600 m² a na sociálních zařízeních, instalace okenních protislušných fólií a výměna vybraných klimatizačních jednotek za jednotky s o 30% nižší spotřebou energie. Výjimkou není ani podpora třídění odpadů a snižování spotřeby plastů a projekt „Komu se nelení, tomu se zelení“, v rámci kterého zaměstnanci vysazují stromy v areálu firmy. Mezi další akce patří „Minimalizace plastů“ nebo „Ekoday“, které probíhají jak Kutné Hoře, tak i v Pardubicích.

Pomoc v těžké chvíli

Firma všestranně pomáhala také v poslední době, kdy Kutnohorsko a Pardubicko čelilo pandemii nového typu koronaviru. Ve chvíli, kdy jich byl nedostatek,

darovala zdravotnickým zařízením v Pardubicích a v Kutné Hoře 7 000 kusů respirátorů. Aktivně se také podílela na každodenním rozvozu občerstvení záchranářům Záchrané služby Pardubického kraje a záchranářům v Kutné Hoře. Kutnohorské Záchrané služby pak Foxconn daroval pět generátorů ozonu. Zdravotníci si tak s jejich pomocí mohli efektivně a rychle vydezinfikovat své sanitky.

Stejně jako v celé republice se i zaměstnanci Foxconnu v kritickém období ve velkém pustili do šití roušek nejen pro sebe, ale i pro všechny potřebné. Kutné Hoře jich darovali 600 kusů, které pro město a místní komunitu ušili mongolští zaměstnanci. V Pardubicích město obdrželo dalších 1 000 kusů ručně šitých roušek.

Oživení bude šancí pro Česko

Evropa i Asie se po jarním šoku staví opět pomalu na nohy. Zprávy z trhů jsou stále vážné, celkově se ale ekonomická situace začíná stabilizovat. Propad, který svou rychlostí nemá v historii obdoby, se zastavil a ekonomiky stimulované vládními opatřeními se začínají vzpamatovávat z nejhoršího. Budoucnost stále halí mnoho nejistot, ale vlády i firmy mají dnes mnohem více nástrojů, jak bojovat s nákazou, která na jaře ochromila světovou ekonomiku. Nadějně vypadají i zprávy ohledně očkovací vakcíny proti novému koronaviru. Nálada se na trzích se zlepšuje a do popředí se dostávají dvě důležité otázky. Jak koronavirová krize změní světovou ekonomiku a kdo ze zotavení a oživení trhů výtěží nejvíce.

Šance pro Českou republiku

Mezi těmi, kteří nakonec na změnách vydělají, by mohla být i Česká republika. Pohled do posledního žebříčku společnosti Cushman and Wakefield, který hodnotil země mimo jiné podle schopnosti vzpamatovat se z koronavirové krize, umístil Česko mezi státy, které se dokážou vzpamatovat rychle a efektivně. Jsme v horní polovině žebříčku, mezi zeměmi jako je Kanada, Rakousko nebo Švédsko a jsme na tom lépe, než další země středoevropského regionu, Polsko nebo Maďarsko.

Pro Česko ale hrají i další faktory. Když loni Cushman and Wakefield zveřejnil pravidelné hodnocení zemí podle toho, jak se hodí pro umístění výrobních podniků, Česko se umístilo v Evropě na prvním místě. Má vynikající strategickou polohu, dobrou dopravní infra-

Společnost Foxconn zahájila výrobu v roce 2000 v pardubickém závodě.

strukturu, jeho ekonomické a politické prostředí je stabilní a náklady na práci, energie a vývoj zde nejsou enormní.

Asijské země konkurují nízkou cenou práce, naopak země jako Německo, nebo Spojené státy těží z výhod dlouhodobě stabilního prostředí a nízkých investorských rizik. Česko ale dnes kombinuje výhody obojího. Právě to ho vyneslo na první příčky evropského, ale i světového žebříčku. Je jediným evropským státem mezi pěti nejlépe hodnocenými zeměmi světa, společně s nejzajímavějšími světovými výrobními destinacemi – Čínou, Spojenými státy, Indií a Kanadou. Ve světové dvacítkě se z evropských zemí umístily už jen Litva, Polsko, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko.

Koronavirová krize ale ukázala na zranitelné body světové ekonomiky a některé její oblasti čekají změny. Jednou ze změn, které nás zřejmě v nejbližší době čekají, je zkrácení dodavatelských řetěz-

ců a nutnost přenesení produkce blíže místům spotřeby. To je velká šance pro region střední a východní Evropy, který leží v jednom z největších světových trhů a současně nabízí příznivé podmínky pro produkční společnosti. A země, jako je Česko, k investicím lákají nejvíce. Členství v Evropské unii nám dává velmi výhodný přístup na bohatý evropský trh. K tomu přidejme kombinaci politické a ekonomické stability, kvality služeb a konkurenceschopných produkčních nákladů a máme recept na úspěch. Česko má dnes historickou šanci ze změn výtěžit maximum.

Příklad jménem Foxconn

Jedním z nejlepších příkladů toho, jak úspěšná může být zahraniční investice do výrobního podniku v Česku, může být světový výrobce elektroniky Foxconn. Ten v České republice podniká už dvacet let, má zde dnes tři výrobní divize, provozuje dvě továrny a logistické centrum.

V roce 2000 zahájil Foxconn v nově postavené hale v Pardubicích výrobu desktopových počítačů. V průběhu let se přidala výroba pracovních stanic, notebooků, počítačů All-in-One a monitorů. V roce 2008 firma spustila výrobu v závodě v Kutné Hoře, který patří k nejmodernějším světovým provozům v rámci celého Foxconnu. O pár let později zde vzniklo i servisní centrum základních desek a logistický sklad. V roce 2015 zahájilo provoz datové centrum SafeDX, které produkuje rychlá velkokapacitní datová úložiště. A v poslední době se portfolio výrobních společností v Pardubicích rozšířilo o výrobu a servisní centrum technologických zdravotnických pomůcek.

V obou závodech firma průběžně zavádí moderní technologie, jako jsou automatizace hardwaru a softwaru, business intelligence, analýza dat nebo umělá inteligence.

Česká pobočka Foxconnu se během posledních dvaceti let se stala klíčovou evropskou provozní centrálou a nyní je díky svému výkonu jednou také jednou z pěti nejlepších poboček Foxconnu na světě. V Česku si společnost podle Czech Top 100 drží pozici druhého největšího exportéra a podle tržeb je pátou nejvýznamnější českou firmou. Zaměstnává bezmála 5 000 zaměstnanců a vyrábí široké spektrum špičkových produktů pro globální zákazníky zvučných jmen.

Říká se, že každá krize je současně také šancí. Příklad Foxconnu ukazuje, že pro Česko může být dnešní situace šancí stát se stabilním zázemím pro výrobu moderních technologií pro celý obrovský evropský trh.

Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé (HL) - Luže

Největší rehabilitační ústav v ČR se nachází ve městě Luži v Pardubickém kraji, (asi 135 km východně od Prahy, 22 km jihovýchodně od Chrudimi). Městu Luže vévodí nádherný, dvouvěžový barokní poutní chrám Panny Marie Pomocné, postavený v letech 1690 – 1695, a zřícenina hradu Košumberka, jehož původ spadá do počátku 14. století. Mezi těmito dominantami je v krásném lesoparku umístěna Hamzova léčebna. Jádrem parku tvoří Hamzovo arboretum se sbírkou dřevin ze šesti světadílů. Příznivé klimatické ekologické podmínky, posilované obecně čistým prostředím v oblasti Luže, jsou pro léčebnu cenným bohatstvím, kterého využívá při léčbě pacientů. Pobyt pacienta v parku je též léčebně působící prvek. Tematické vycházkové trasy pohybové terapie zavedou zájemce za jednotlivými dendrologickými zajímavostmi nebo přímo do samostatných lokalit parku. Naučná stezka vás povede poznávacími trasami za dřevinami Evropy, Asie, Severní a Jižní Ameriky, Austrálie, Afriky a za listnáči a jehličnany. K dispozici je vám systém informačních tabulí a dále naleznete konkrétní názvy na kmenech stromů. V roce 2016 se Hamzův park a arboretum stal uznaným členem Unie botanických zahrad ČR.

Hamzova léčebna byla založena v roce 1901 prof. MUDr. Františkem Hamzou jako první léčebný ústav pro tuberkulózní a skrofulózní děti ve střední Evro-

pě. V roce 1962 byla léčba tuberkulózy v Luži ukončena a léčebna reprofilizována na zařízení pro rehabilitaci dětí s pohybovými vadami. Od roku 1992 se zde léčí i dospělí pacienti.

Historii léčebny připomínají exponáty vystavené v Muzeu zdravotnictví HL. Muzeum je neustále doplňováno, přibývají zajímavé exponáty, dokumenty, fotografie a díky tomu vznikají i nové výstavní kompozice a celky, postupně se vrací „funkčnost“ zajímavým materiálům.

HL je rehabilitační ústav poskytující následné a dlouhodobé zdravotnické služby pro pacienty z celé ČR, nejvíce však pro oblast východních Čech. Hlavní náplní činnosti HL je poskytování lůžkové i ambulantní léčebně rehabilitační péče pro děti, dorost a dospělé s pohybovým postižením, a to především z oblasti neurologických a ortopedických onemocnění, ať už vrozených nebo získaných, včetně stavů po úrazových a pooperačních.

Do tradičních i moderních léčebných metod, díky kterým je Hamzova léčebna vyhledávaná pacienty z celé České republiky, jsou trvale zahrnovány inovativní prvky a postupy odpovídající 21. století, mezi které patří i tzv. roboticky asistovaná rehabilitace. Jedná se o přístroje, které na podkladě počítačových technologií dokážou přinést rozšíření a zpřesnění rehabilitační léčby (např. speciální zařízení typu **ARMEO SPRING®** jsou urče-

na k obnově pohybových funkcí horní končetiny, zařízení **ERIGO®** jsou specializované vertikalizační přístroje s dynamickým pohonem pro pohyb dolních končetin, který stimuluje stoj, opěrné a krokové fáze chůze. Pro děti je určen specializovaný

přístroj **Prodrobot**, který napomáhá správnému fyziologickému pohybu dolních končetin a umožňuje dětem snadněji si tento pohyb zapamatovat, aby ho následně mohly využít při chůzi). Samozřejmě jde jen o přístroje a bez kontroly odborníka se taková péče provádět nedá.

V HL byla vyvinuta metoda nazvaná **Kodyvert** (Košumberská dynamická vertikalizace) napomáhající při léčbě dětských pacientů s poruchou vzpřimovacích a opěrných funkcí trupu a končetin. Metoda napomáhá k časnému řízenému postavování dosud ležících dětí.

Lůžkové oddělení ošetrovatelské péče v HL je určeno především k pobytům pro pacienty v těžším klinickém stavu, kteří jsou závislí na péči a na pomoci v základních aktivitách každodenního života, jako je oblékání, strava, pohyb po místnosti a hygiena.

Cílem týmu LOOP je získání co možná nejvyššího stupně soběstačnosti, samostatnosti,

posílení svalové síly, zlepšení fyzické kondice, psychické pohody pacienta a, je-li to možné, jejich návratu do svého domácího prostředí a zlepšení kvality jeho života.

Léčebnou péči v Hamzově odborné léčebně doplňuje pracoviště klinické logopedie, klinické psychologie, pracoviště nutričních terapeutů, zdravotně sociálních pracovníků, ambulantní péče v odbornosti RFM, ortopedické, neurologické, interní, fyzioterapeutické a ortopedicko-protetické oddělení.

Léčebna má 505 lůžek, umístěných v deseti pavilónech. Léčbu a potřebné služby zajišťuje cca 560 zaměstnanců.

HL zajišťuje v rámci své činnosti i řadu dalších aktivit, jako je např. prodejní činnost, ubytování, stravovací služby, ekologické spalování odpadů a další.

Návštěvu areálu si můžete zpříjemnit dalšími aktivitami, jako je např. minigolf, venkovní posilovna nebo přírodní senzorická stezka „naboso“, která je určena pro stimulaci chodidla a podporuje další pohybové mechanismy lidského těla. Děti uvítají i dobře vybavené hřiště.

V těsné blízkosti areálu léčebny je mnoho krásných míst, která stojí za to navštívit. Patří mezi ně např. zřícenina hradu Košumberka, která je přímo propojena bezbariérovou lávkou s areálem Hamzovy léčebny. Na straně druhé, naproti hradu, je s parkem sousedící upravený prostor návrší s kostelem Panny Marie Pomocné na Chlumku, také bezbariérově propojený díky vybudovanému výtahu.

Chrast

MĚSTO CHRAST

Město Chrast – pohodové místo pro život

Nejen největší rukopisná kniha na světě, krásný barokní zámek a dlouhé lipové aleje, ale řada dalších přírodních a historických zajímavostí tvoří příjemné prostředí pro život ve městě a láká do Chrasti zvědavé návštěvníky.

Pro občany nabízí město plnou občanskou vybavenost. Nechybí pošta, škola, mateřská škola, umělecká škola, lékaři, lékárna, knihovna, bankomaty, místní oddělení Policie ČR a další možnosti k občanskému a volnočasovému vyžití. Součástí života ve městě jsou činné spolky a sdružení, například Sokol, Sportovní klub, taneční škola, Junák, hasiči a další. Město má dostupnou veškerou technickou infrastrukturu a v současnosti se snaží o její rozvoj v místních částech.

Město Chrast leží na důležitých dopravních tepnách silniční i železniční dopravy v dosahu center Pardubického kraje, jako jsou Chrudim a Pardubice. Zároveň si mohou obyvatelé nerušeně vychutnávat přímé propojení s přírodou a zelení v těsné blízkosti města.

Ve městě se nezapomíná ani na bohatý kulturní a společenský život.

Třeba dnes už tradiční zářijové Slavnosti jablek a medu nebo příští ročník celostátního Senior Festivalu, ale i řada dalších tematických akcí láká do Chrasti stovky návštěvníků.

Ti vyráží za zábavou, za živou hudbou a především za příjemným společenským setkáním v unikátních prostorách zámeckého areálu a okolním plenéru v historické části města.

To vše dohromady tvoří Chrast perlou východních Čech, jak ji v současnosti rádi nazýváme.

Všichni, ať už pěšky nebo na kole, mohou obdivovat malebné okolí města a jeho místních částí. Jedním z atraktivních míst je například kostel sv. Markéty v Podlažicích, kde na jeho místě stál do 15. století benediktinský klášter. Zde údajně vznikla největší rukopisná kniha na světě. A to prý během jedné jediné noci! Codex gigas neboli Dáblova bible se později stala jednou z válečných kořistí třicetileté války a zahrnuje takřka celé středověké vědění. Její maketa ve skutečné velikosti má své místo v Městském muzeu v Chrasti a spolu s ní dalších 28 tisíc sbírkových předmětů, které připomínají dobu pravěkou, středověkou nebo dokládají rozmanitost lidských řemesel, která měla v Chrasti bohatou historii.

Za zmínku stojí ne úplně běžné vodárenské řemeslo neboli rur-

mistrovství, jelikož Chrast odjakživa patří k místům, kde byla snaha s vodou smysluplně nakládat. Proto potkáte v Chrasti několik historických i současných vodárenských soustav.

A protože Chrast je město, kde rádi trávili svůj čas královéhradečtí biskupové, nalezneme zde díky nim řadu historických památek a zajímavostí. Dominantou města je kompletně zrekonstruovaný barokní zámek s překrásnou zámeckou kaplí vyzdobenou unikátním beuronským stylem. V zámku dnes sídlí právě městské muzeum a městský úřad. Součástí zámku jsou Čínský a Římský sál, které vymaloval Antonín Machek, významný portrétista a znamenitý malíř 19. století. Jeho malby vznikaly na základě fantazie, a nikoliv skutečné předlohy. Proto je jeho práce pro Chrast unikátní a stojí za to malířovu ranou tvorbu vidět na vlastní oči!

Řadu návštěvníků doposud vždy zaujala podoba zámecké zahrady, která patří k příkladným dílům Františka Thomayera, předního českého zahradního architekta přelomu 19. a 20. stol. Zámecká zahrada v Chrasti se může pyšnit ušlechtilým rozáriem původních odrůd růží, procházet se můžete třeba barokním habrovým loubím nebo vám obří převislý buk poskytne příjemné místo k vnímání krás tohoto zahradního klenotu.

K téměř každému místu patří stavby kostelů. V Chrasti se nacházejí hned dva. Hlavní barokní kostel na náměstí zasvěcený Nejsvětější Trojici. Menší kostel sv. Martina naleznete na místním hřbitově, kde se nachází hrobky významných občanů a některých královéhradeckých biskupů. Kostel má neobvyklý tvar s bývalou kostnicí a zazděnými náhrobky. Na stavebách kostelů (zejména kostela Nejsvětější Trojice) se zřejmě podílel slavný architekt Jan Blažej Santini-Aichel.

Téměř každý návštěvník milující panenskou přírodu zamíří k potoku Žejbro. Ten ho dovede až do Podskály, malebné osady, kde stojí barokní kostel sv. Jana Křtitele.

V těchto místech se nad potokem Žejbro tyčí asi třicet metrů vysoká kolmá opuková skalní stěna. Na jejím vrcholu leží vesnička Skála, odkud se mohou návštěvníci pohodlně dostat zpět do Chrasti.

Nudíte se a leckde už jste byli? Právě na vás čeká Chrast!

KONTAKTY:

Informační centrum Chrast

Náměstí 174, 538 51 Chrast
infocentrum@mestochrast.cz

Město Chrast

Náměstí 1, 538 51 Chrast
www.mestochrast.cz
fb@mestochrast

tel: 469 667 211, 725 887 191

Chvaletice

CHvaletice jsou malebné městečko s bezmála třemi tisíci obyvateli, které leží v západní části Pardubického kraje na samé hranici se Středočeským krajem. Jeho území se rozkládá mezi levým břehem řeky Labe a hřebenem Chvaletické pahorkatiny, součástí Železných hor, v nadmořské výšce mezi 210 metry až 310 metry.

NĚCO MÁLO Z HISTORIE

V písemných zprávách se Chvaletice poprvé zmiňují v roce 1393, kdy byl dvůr s tvrzí u obce majetkem Hereš z Chvaletic.

První písemná zmínka o Telčicích je již z roku 1143, kdy byly v majetku sedleckého kláštera, který byl právě tehdy zakládán. K roku 1199 známe prvního majitele, Huga z Telčic, který zde vystavěl také tvrz.

O ložisku železné rudy v této oblasti se zmiňuje už Hájkova kronika, která zasazuje objevení hor s železnou rudou do roku 677. Manganová ruda a pyrit se těžily v souvislém rudném pruhu od Chvaletic po Sovolusky. Maximum těžby bylo v roce 1938. V roce 1945 byl železnorudný důl znárodněn.

V roce 1949 vznikl národní podnik Manganorudné a kyzové závody (MKZ) Chvaletice se zaměřením na těžbu pyritu, ze kterého se získávala síra. Těžba pyritu ovlivnila nejen samotnou obec Chvaletice, která musela z velké části ustoupit těžbě, ale i její osadu Telčice, která se stala v roce 1953 samostatnou obcí. Telčice, které měly v roce 1950 pouze 35 čísel popisných se během tří let rozrostly, bylo zde vybudováno 623 bytových jednotek pro zaměstnance MKZ. Koncem padesátých let ztratil československých chemický průmysl zájem o výrobu kyseliny sírové z chvaletického pyritu a těžba ve Chvaleticích byla utlumována a v roce 1975 byla ukončena.

Protože zde byl dostatek pracovní síly, v sousedství opuštěného povrchového dolu vyrostla v letech 1974-1979 tepelná elektrárna o výkonu 800 MW, jejíž nepřehlédnutelnou dominantou je komín o výšce 304 m. Je zásobována uhlím ze severních Čech. Nejdříve se do elektrárny uhlí dopravovalo po labské vodní cestě, tlačeními remorkéry a od r. 1996 se uhlí dopravuje po železnici.

Obec Chvaletice vznikla 1.1.1975 sloučením dvou obcí, a to obce Telčice a obce Chvaletice. Původní

Milovníci cykloturistiky ocení řadu nenáročných tras z Chvaletic do rovinatého Polabí s možností návštěvy krajinné památkové zóny Kladrubské Polabí či náročnějších tras vedoucích do Železných hor s možností návštěvy naučné geologické cyklostezky MAGEO, která vede zajímavými místy Národního geoparku Železné hory.

Za návštěvu určitě stojí Chvaletická vyhlídka, kterou turisté nemohou minout cestou do Hornické Čtvrti. Při dobré viditelnosti jsou odtud vidět Orlické hory, Krkonoše s nejvyšší horou Sněžkou, Kozákovský hřbet i Jizerské hory.

Chvaletice jsou pyšné na své dvě kulturní památky, které obě najdete v Hornické Čtvrti. První kulturní památkou je evangelický kostel, který byl postaven za faráře Julia Fleischera, podle plánu architekta Blehy, převážně z darů členů evangelické církve, vysvěcený v roce 1882. Kostel byl až do roku 2019 v majetku Farního sboru Českobratrské církve evangelické ve Chvaleticích. Následně byl převeden bezúplatně do majetku města Chvaletice, které se významnou měrou zasloužilo o jeho celkovou rekonstrukci, která probíhala v letech 2003–2010. Jedná se o novorenezanční, stylově výrazný kostel, který byl rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 2. února 2000 prohlášen za kulturní památku.

Druhou kulturní památkou je budova bývalé obecné školy v Hornické Čtvrti, postavená po-

dle návrhu architekta Karla Řepy, žáka učitele Josipa Plečnika. Jde o atypický příklad prvorepublikové malotřídní venkovské školy, připomínající spíše podnikatelskou vilu. dokončená v roce 1930. Kulturní památkou byla prohlášena 30. září 2009. Tuto památku město postupně opravuje.

Pozornost si zasluhuje i památník padlým v 1. světové válce a památník postavený v roce 1915 k 500. výročí upálení Mistra Jana Husa. Oba památníky najdete ve stráni pod kostelem.

Dvacet let existence Pardubického kraje se do života našeho města promítlo pozitivně. Pardubický kraj se se dlouhodobě snaží modernizovat silnice II. a III. třídy, které jsou v jeho majetku. Příkladem jejich práce jsou i zrealizované stavby v našem městě.

Několik desítek let usilovali občané o odklonění silnice II/322, která je jedním z hlavních tahů na Prahu a Kolín, mimo obydlenou část města, na jeho severní okraj. V roce 2010 se konečně dočkali. Pardubický kraj financoval přeložku silnice v délce 1,83 km, která procházela centrem města Chvaletice. Vysoká intenzita dopravy před vybudováním obchvatu zatěžovala obyvatele města hlukem a exhalacemi a výrazně ohrožovala chodce. Stavba obchvatu řešila i úpravu v místech napojení silnice III. třídy, přeložky inženýrských sítí, nový podchod pro pěší u železniční zastávky, protihlukové stěny, propustky. Byla to jedna z nejdražších staveb Pardubického kraje v té době. Stála více než 200 mil. Kč.

Další významná stavba byla dokončena v roce 2019. Jednalo se o modernizaci části silnice II/322, která se nacházela v nevyhovujícím stavu a navazovala na vybudovaný obchvat ve směru k elektrárně, v délce 745 m. Stavbu financoval Pardubický kraj za pomoci Operačního programu IROP.

Do budoucna město připravuje investici v podobě letního amfiteátru, který nabídne regionální hudební nebo divadelní představení.

Kostel v Hornické Čtvrti

<http://www.chvaletice.cz>
www.facebook.com/chvaletice.cz/

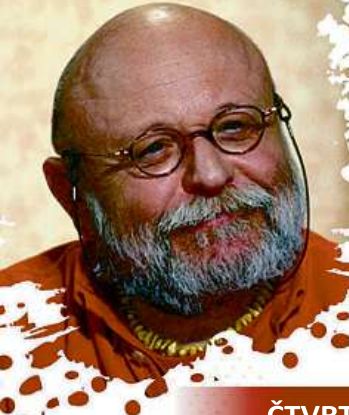
Čarokraj. Místa, která mají duši

Pardubický kraj je plný tajemných míst s historií. Míst, kde na vás dýchnou dávné události. Fotograf Tomáš Kubelka objevuje podmanivá i tajemná místa v krajině východních Čech. Na přelomu dne a noci zachycuje historické stavby, přírodu, místa opředená tajemstvím i technické památky. Jeho snímky mohou inspirovat výtělníky nebo zájemce o dávné pověsti o pokladech či tragických událostech.

„Krajina je tak štědrá, přitom bychom během všedních dnů odkazy na příběhy, které se v ní odehrály, byli schopni přehlédnout. Zřejmě proto jsem si zvolil výtvarnou techniku, která je hodně nasycená barvami a zároveň se odehrává na pomezí dne a noci v tom zvláštním a tajemném rozhraní,“ přibližuje Kubelka, který svůj projekt, stejně jako knihu, jež před časem vyšla, nazval Čarokraj. (sd)

INZERCE

Rok židovské paměti v Jevíčku

שנת זכרון ליהודים ביוצ'קו

JEVÍČKOVĚNÍ

múzicko-edukativní festival v Roce židovské paměti v Jevíčku

ČTVRTEK 10. ZÁŘÍ

17:00 Vernisáž výstavy výtvarného oboru ZUŠ Jevíčko žáků MgA. Renaty Štindlové

17:30 Vernisáž výstavy městského muzea Židovská paměť královského města

18:00 **HaJalí s Arnoštem Goldflamem**
a skupinou Střemkoš (křest CD)

2 IX. ročník

PÁTEK 11. ZÁŘÍ

10:00 Centrum vizuální historie Malach
MFF Univerzity Karlovy (prezentace a edukativní program)

16:30 Jaroslav Klenovský: Židovské památky Moravy a Slezska
(přednáška a beseda)

SYNAGOGA

17:45 Ludmila Dobrozemská: Židovská obec Jevíčko
(křest knihy s českými spisovateli Jiřím Kamenem a Milanem Valentou)

18:00 Odhalení památníku věnovaného jevíčským Židům
REBELCANTISSIMO Pardubice
a jejich hosté ze ZUŠ Jevíčko
hudebně poetický večer

Pardubický kraj

20 let krajů

Koně, architektura i historie. Památky mají co nabídnout

Hrad, zámek, skanzeny a spousta dalších míst se slavnou historií. Pardubický kraj je plný nejrůznějších památek. Dvě z nich jsou dokonce zapsány na seznamu UNESCO. K návštěvám a výletům zvou prakticky v jakékoli roční době.

Hrad láká i na Dracula

Hrad Svojanov leží v hlubokých hvozdech na pomezí Vysočiny a Dražanské vrchoviny. Byl založen už na počátku 13. století, a patří tak k nejstarším kamenným hradům v Česku.

Návštěvníci mohou obdivovat nádherný výhled z hradní věže nebo si projít zajímavé expozice.

A i když se letos kvůli koronaviru nekonalo několik akcí, například oblíbené Královské slavnosti, stále je co objevovat. Návštěvníci si mohou od června prohlédnout novou galerii v předhradí, která vznikla rekonstrukcí býva-

lých koníren, kde našly důstojný azyl barokní sochy z mariánského sloupu v Poličce.

Až do konce září se na hradě zabydlely také krvelačné bestie, a to na výstavě Dracula a ti druzí.

Renesanční skvost

Zámek v Litomyšli je na seznamu UNESCO už od roku 1999. Renesanční perla, kterou si v 16. století nechali vystavět Pernštejnové, nabízí dvě prohlídkové trasy. Natáčela se zde také řada filmů a pohádek. Na začátku léta je zámek každoročně dějištěm operního festivalu Smetanova Litomyšl. Návštěvníci ovšem nemusí trávit čas pouze na zámku. Litomyšl nabízí spoustu dalších krásných míst, od Zámeckých zahrad až po malebné náměstí.

Koně, kam se podíváš

Další památkou na seznamu UNESCO je Národní hřebčín v Kladru nad

Labem. Na prestižní listinu se dostal teprve loni. V Kladru se šlechtí koně už více než čtyři století a i v současnosti jsou starokladrubští koně součástí slavnostních spřežení u několika královských dvorů. Návštěvníci se mohou těšit na komentovanou prohlídku stájí, kočárovny s expozicí Starokladrubského koně a zámku. Vyšlapat mohou i na rozhlednu, kde se jim naskytne netradiční výhled na unikátní krajinu okolo hřebčína. Hřebčín před pěti lety prošel velkou rekonstrukcí za 300 milionů korun.

Jak se žilo dřív

Kouzlu roubených usedlostí přibližují život drobných zemědělců a řemeslníků mohou lidé přičichnout ve skanzenu na Veselém Kopci. Návštěvníci se kromě několika prohlídkových okruhů mohou těšit i na zajímavé akce. Hned 5. září je v plánu Posvícení, 30. září zase Den architektury v hli-

necké části Betlém, která je také součástí Muzea v přírodě Vysočina.

Slatiňany jako v roce 1900

Zcela nové zážitky mohou mít lidé na zámku ve Slatiňanech. Ten zakrývalo tři roky lešení, prohlídky byly omezené a anglický park uzavřený. Nyní mohou výsledek obnovy za více než sto milionů korun vidět první návštěvníci. A stojí to za to, celý areál se vrátil do podoby, jakou měl v roce 1900.

Zapomenutá perla

Kdo navštíví Moravskou Třebovou, bude za to odměněn nečekaným setkáním s renesancí, uličkami připomínajícími severní Itálii a skvostným náměstím. Pozdně gotické a renesanční měšťanské domy z 15. a 16. století na rozlehlém čtvercovém náměstí ukrývají mázhausy, nejmpozantnější budovou je renesanční radnice. Za návštěvu stojí i zámek a další místa. (fze, red)

Lanškroun ...Zpomal a poznej Lanškroun

Lanškroun je městem mnoha tváří, v němž si na své přijdou turisté i cyklisté, milovníci architektonických památek i ti, kteří hledají klid. K Lanškrounu patří řada mo-

derních sportovišť, kulturních zařízení i průmyslových objektů. Je místem, kde se setkává krásná nedotčená příroda, která vytváří skvělé podmínky pro relax, s moderními zařízeními,

jejichž prioritou je užitečnost. Načerpejte sílu u Lanškrounských rybníků, jděte po stopách historie, dopřejte si gastronomické zážitky, prožijte hudební a divadelní představení.

Objevujte, poznávejte, zapojte všechny smysly a zažijte tento skvost pod Orlickými horami...

Mistrovské tituly i olympijské

Sport má v Pardubicích a okolí velkou tradici. Zlatá přilba každoročně přitáhne nejlepší světové plochodrážníky, při Velké pardubické se nad Taxi-sův příkop vnesou nejlepší koně nejen z Česka, hokejoví odchovanci sbírali cenné kovy na světových šampionátech i olympiádách. Jejich fotbaloví kolegové byli členy úspěšných reprezentačních týmů.

Na spoustu dalších úspěchů dosáhli jednotlivci napříč různými sporty. Jako například rychlostní kanoista Martin Doktor, který přivezl v roce 1996 dvě zlatá z olympiády v Atlantě.

Pardubický kraj letos slaví dvacet let. A i tahle doba byla na sportovní úspěchy plodná. Ať už na domácích stadionech a hřištích, nebo na velkých olympijských scénách přenášejících do celého světa.

Připomeňme si ty největší z nich.

Tři tituly pro Pardubice

Pardubice jsou hokejové město. Žádný jiný sport nepřitáhne na stadion pravidelně tolik fanoušků, o žádném se tolik nenamluví v hospodách u piva. Za posledních dvacet let se nynější Dynamo radovalo ze tří titulů. V roce 2005 se na něm díky výluce v NHL podílely i hvězdy jako Aleš Hemský nebo Milan Hejduk, v roce 2010 zase v brance zářil Dominik Hašek. Naposledy se slavilo v roce 2012.

Zlatý Šebrle

Světový desetiboj měl na začátku tisíciletí jediného vládce. Lanškrounský rodák Roman Šebrle jako první překonal hranici 9 000 bodů. A dočkal se i olympijského zlatá v roce 2004.

INZERCE

Orlickoústecká a Svitavská nemocnice obdržely štědrý finanční dar od firmy Schaeffler

Jeden pro Orlickoústeckou nemocnici a jeden pro Svitavskou nemocnici. Dva šeky se štědrým finančním obnosem převzali zástupci Nemocnice Pardubického kraje (NPK) a Nadačního fondu Valentina Oswalda Ottendorfera od společnosti Schaeffler Production CZ.

Dopady koronavirové krize, s níž se celosvětově potýkáme, se aktuálně řeší na mnoha úrovních. Konkrétní podpora putuje i přímo do zdravotnických zařízení a Orlickoústecká a Svitavská nemocnice nejsou výjimkami.

V rámci spolupráce se k tomuto kroku rozhodla také společnost Schaeffler. V regionech, v nichž působí, podpořila místní organizace, které jsou opatřeními nejvíce ovlivněny a jejichž práce byla koronavirem nejvíce zkomplikována či ohrožena. Dvakrát dvě stě tisíc korun tak

věnovala firma Schaeffler nemocnicím, které poskytují péči v regionu, v němž má své závody. Ty se nacházejí ve Svitavách a v Lanškrouně. „Velmi si vážíme všech lidí, kteří v této výjimečné situaci s mimořádným nasazením pracují ve zdravotnictví. Naším darem chceme především vyjádřit vděčnost

a úctu lékařům a zdravotnickému personálu,“ řekl jednatel společnosti Schaeffler Production CZ Gabriel Michalec, který dar předal společně s HR manažerkou firmy Schaeffler Pavlou Jelínkovou.

„Podpory, které se nám v současné době dostává, si velmi ceníme. O to více, když se jedná

o podporu společnosti působící ve stejném regionu. Kromě finančních prostředků, které pomohou zlepšit poskytovanou péči, je pro nás dar cenným dokladem toho, jak důležitá je vzájemná komunikace, spolupráce a pomoc, a to nejen na lokální úrovni. Takto vznikající nová partnerství jsou pro nás velkým závazkem,“ podotkl generální ředitel Nemocnice Pardubického kraje Tomáš Gottvald při slavnostním předání, kterého se zúčastnili také ředitel pro zdravotní služby Orlickoústecké, Litomyšlské a Svitavské nemocnice Jaroslav Kajzr a náměstek léčebné péče Svitavské nemocnice Pavel Kunčák, jenž zároveň předsedá správní radě svitavského Nadačního fondu Valentina Oswalda Ottendorfera. Finance nemocnice využijí na zmírnění dopadů koronaviru a vylepšení zázemí pro pacienty.

medaile. Sportovci nezháleli

Zlatý finiš Kulhavého

Jaroslav Kulhavý se stal jednou z hlavních postav české výpravy na olympiádě v Londýně 2012. V závodech horských kol ve strhujícím finiši přesputoval Švýcara Schurtera a přivezl zlato.

Tři placky Moravce

Olympiáda v Soči 2014? To byl hlavně biatlon. A hlavní postavou byl letohradský rodák Ondřej Moravec. Stříbro ze stíhačky a mixstafety, bronz ze závodu s hromadným startem. Stačí?

Patnáct titulů pro Chrudim

Za posledních dvacet let se stalo jen pětkrát, že futsalový mistr nebyl z Pardubického kraje. Chrudimský klub totiž dokázal nejvyšší domácí soutěž opanovat hned patnáctkrát. Poprvé se futsalisté radovali v roce 2004 a naposledy letos na jaře, byť poslední vítězství se kvůli koronavirové pauze zrodilo u stolu. Ale na to se historie ptát nebude, o nejlepším českém týmu všech dob není pochyb. (fze)

INZERCE

TÉMĚŘ 30 LET 100% MASOVÝCH KONZERV OD ČESKÉ FIRMY FALCO

Firma FALCO je rodinná firma, jejíž tradice sahá až do roku 1993. Sídli nedaleko Slatiňan, kde se vyrábí různé druhy konzerv, které jsou opravdu z masa! Aktuálně v jejich nabídce naleznete přes 80 druhů mražených výrobků a více než 30 sušených pochoutek. Avšak nejvíce u nich dominují právě konzervy. Masové výrobky přicházejí u zákazníků čím dál větší oblibě. Lze vybírat mezi stovkou různých konzerv ve třech gramážích, kde je opravdu 100 % masa. V červnu firma FALCO spustila krásný projekt, který nese název FALCO CESTOVATEL na podporu českých firem, hlavně v oblasti cestovního ruchu, které neměly to štěstí a negativně je COVID-19 zasáhl. Díky tomuto projektu také začali spolupracovat s psím hospicem Dejte nám šanci. Za každý příspěvek, který zveřejníte na Vašem Instagramu s označením #falcocestovatel, bude psímu hospici věnováno 10 Kč. Firma FALCO vybízí všechny, aby podpořili tento projekt pro dobrou věc a přeje, abyste si výlety po Česku užili. Veškeré informace naleznete na jejich webu www.falcokrmiva.com pod rubrikou FALCO CESTOVATEL.

I přes tuto dobu se firma FALCO neustále rozrůstá a přijímá nové zaměstnance. Prohlédněte si nabízené pozice na webu a staňte se také členy FALCO rodiny. Rozhodně se nudit nebudete a v této firmě jsou navíc otevření novým nápadům a šikovným lidem.

*Vyrábíme
opravdu
z masa*

SOKOLFALCO
www.falcokrmiva.com | www.sokolfalco.com

Na nejvyšší soutěž si Pardubice

Už dvacet let existuje Pardubický kraj. O zápasy nejvyšších soutěží v hokeji, basketbalu, florbalu, futsalu nebo hokejbalu neměl nouzi. Ale fotbalová první liga? Na tu si počkal celých dvacet let. Až letos se to podařilo. Pardubice opanovaly druhou ligu a postoupily mezi elitu.

A čekání to bylo dlouhé. V krajském městě se nejvyšší soutěž hrála naposledy před jednapadesáti lety. Tehdejší TJ VCHZ Pardubice se mezi elitou neudržela, skončila na posledním místě a po jediné sezoně se vrátila do nižších pater.

Tři třetí místa

Za většími úspěchy je třeba jít hloub do historie. Liga se v Pardubicích hrála i na sklonku padesátých let, a to díky přesunu týmu Tankista Praha. Ten pod názvem Dukla Pardubice hrá-

val na chvostu tabulky a v roce 1961 se sloučil právě s TJ VCHZ.

Zlatá éra pardubického fotbalu se psala ve válečných letech. V roce 1937

postoupil tehdejší SK Pardubice (na snímku z archivu FK Pardubice ze 40. let vpravo) do nejvyšší soutěže a hned o dva roky později se radoval ze třetí-

ho místa. Tedy z dnešního pohledu podobný úspěch, jako vybojovat evropské poháry. A stejné umístění zopakoval v následujících dvou letech, to už ovšem bylo v nejvyšší protektorátní soutěži.

Navazují na historii

S trochou nadsázky se dá říci, že právě na historii SK Pardubice navazuje i nynější klub, byť vznikl až v roce 2008. SK se totiž v šedesátých letech sloučil s Teslou Pardubice. A právě Tesla byla jedním z klubů, jejichž spojením vznikl dnešní FK. Na stadionu pod Vinicí, kde až do letoška hrály Pardubice své domácí zápasy, hrávala dříve právě Tesla.

Současný klub funguje dvanáct let. A nenápadnou systematickou prací se probojoval z divize, jejíž místo v roce 2008 zaujal po Tesle, až do nejvyšší soutěže.

INZERCE

Obec Lukavice

Vesnice Pardubického kraje 2017

Obec Lukavice s velikostí katastru o rozloze 1110 ha leží mezi městy Letohrad a Žamberk, v nadm. výšce 380 m n. m. V obci žije 1140 obyvatel.

Lukavice je členem Svazu měst a obcí, Sdružení místních samospráv a Sdružení obcí Orlicko, v r. 1999 jí bylo uděleno právo užívat obecní znak a prapor.

Nejstarší dochovaná písemná zmínka o obci pochází z r. 1354. Historickou dominantou je kostel sv. Filipa a Jakuba a před ním stojí sousoší Kalvárie. Řada drobných

sakrálních staveb v katastru obce dokumentuje její historii a připomíná události z jejího života.

V centru obce se nachází budova základní a mateřské školy, obecního úřadu, v níž najdete také hasičskou zbrojnici a turistickou ubytovnu. Naproti škole je centrum pro společenské a sportovní akce – sokolovna s přilehlým sportovním areálem včetně dětského hřiště a fit parku.

Pokud vás cesta zavede mimo zastavěnou část obce, můžete objevit kouzlo relaxace při rybolovu

na rybnících Záhořském a Mostiská. Za poslední roky obec v krajině vysázela přes 650 stromů a 560 keřů v alejích podél cest. Najdete tam i Muchovu lípu – finalistu soutěže Strom roku 2019.

V Lukavici působí řada drobných živnostníků, máme tu prodejnu Konzum, dvě prodejny nábytku, dvě pohostinství. Obec provozuje turistickou ubytovnu se 14 lůžky.

Bohatý společenský život je výsledkem aktivní činnosti v obci působících spolků – hasičů, T. J. Sokol, SRPŠ, zahrádkářů, myslivců, rybářů, Jednoty Orla. Jak se obec za poslední roky proměnila, budou moci posoudit účastníci srazu rodáků, který se bude po 20 letech konat v roce 2022. Bude spojený s oslavou 140 let od založení SDH Lukavice. 40 let trvání oslaví i padesátičlenný krojovaný taneční soubor Beseda.

Ze zdařilých investičních akcí uplynulých 20 let lze uvést plynofikaci, stavbu kanalizace, přístavbu a za-

teplení budovy školy, úpravu návsi a prostranství před školou, vybudování chodníků po celé délce obce, parkoviště u sokolovny, zateplení budovy obecního úřadu, opravu ohradní zdi kostela, půdní vestavbu ve škole, zasilťování 10 parcel pro budoucí výstavbu, stavbu fitparku a workoutu a mnoho dalšího. V příštím roce uplyne 10 let od otevření zmodernizované sokolovny, které si připomeneme při oslavách 100 let od založení T. J. Sokol Lukavice.

V uplynulých letech Lukavice obdržela v krajském kole soutěže Vesnice roku Zelenou stuhu za péči o životní prostředí, Modrou stuhu za společenský život a Fulínovu cenu za kvalitní květinovou výzdobu. V soutěži Zlatý erb získaly 1. místo webové stránky obce i jejich elektronická služba. V roce 2017 obec vyhrála krajské kolo soutěže Vesnice roku a v celostátním kole obsadila krásné 2. místo.

www.obcelukavice.cz

počkaly více než padesát let

Před deseti lety postup z divize do ČFL, tedy do třetí nejvyšší soutěže. Před osmi do druhé ligy. Tam se klub stabilizoval, předváděl stále lepší a lepší výkony. Před dvěma lety skončil třetí, tedy těsně za postupovými příčkami. O nejvyšší soutěži se ale v Pardubicích nahlas nemluvilo. To až loni na podzim, kdy mužstvo pod vedením trenéra Jiřího Krejčího vyhrávalo jeden zápas za druhým a v polovině soutěže mu patřila první příčka. „Přehodnotili jsme cíle, o postup budeme bojovat,“ hlásil tehdy majitel pardubického klubu Vladimír Pitter.

Jarní jízda

A jarní výsledky nenechaly nikoho na pochybách. Pardubice mohly už kolo před koncem slavit postup mezi elitu. Místo zápasů s Třincem či Varnsdorfem je čeká Sparta, Slavia, Plzeň nebo Baník.

Cíl je jasný - záchrana. „Nemůžeme myslet na nic jiného než na záchranu. Matematika je jasná, musíme pod sebe dostat další tři týmy. Přejeme si, abychom se do Pardubic za dva roky

vraceli na zrekonstruovaný stadion jako prvoligoví,“ uvedl nedávno v rozhovoru pro MF DNES Pitter.

Právě stadion je aktuálně nejbolavějším místem v jinak úspěšné kapitole

pardubického fotbalu. Pod Vinicí se první liga hrát nedá, a tak své domácí zápasy odehraje klub u pražských Bohemians 1905. Plány na rekonstrukci letního stadionu už jsou na stole. (zek)

INZERCE

BEYOND RADAR

TECHNOLOGIE Z PARDUBIC: ZA 25 LET DO 66 ZEMÍ SVĚTA

www.era.aero

Investice do oprav silnic rostou, říká Miroslav Němec

Správa a údržba silnic Pardubického kraje se o komunikace v regionu stará téměř dvacet let. Za tu dobu se jejich stav zlepšil, investice v posledních letech strmě rostou, říká její ředitel Miroslav Němec. **Dvacet let krajů znamená také dvacet let silnic druhých a třetích tříd v jejich majetku. V jakém stavu stát předával krajské silnice?**

Se vznikem krajů v roce 2000 došlo i k předání silnic II. a III. třídy, včetně jejich součástí a příslušenství. Jednalo se o 914 kilometrů silnic II. třídy, 2 209 kilometrů silnic III. třídy, 806 kusů mostů, 6 013 kusů propustů a dalšího majetku v účetní hodnotě okolo 7 miliard korun. Součástí převodu byly i čtyři organizace pro zajištění majetkové správy a údržby tohoto majetku včetně pracovníků, technického vybavení a obslužného majetku. Tento majetek byl předán k 1. 10. 2001.

Silniční majetek byl krajem od státu předán administrativně, bez jakéhokoliv zjišťování technického stavu a bez dalších podmínek. První skutečné zjištění stavu silničního majetku bylo provedeno v roce 2004. V rozmezí roku 2001–2004 byla provedena řada oprav, rekonstrukcí a modernizací. V roce 2004 byl stav silnic II. třídy hodnocen - výborný 5%, dobrý 35%, vyhovující 24%, nevyhovující 25%, havarijní 11%. Kraj tento majetek přebíral zhruba na 50% prosté reprodukce. Financování tohoto majetku bylo pro kraje nastaveno tak, že zásadní umazávání tohoto vnitřního dluhu silničního majetku nebylo a není možné.

V roce 2001 čtyři okresní organizace správy silnic měly 530 zaměstnanců. Po transformaci organizace v roce 2002 a 2004 měla 385 zaměstnanců. Vznikla jedna krajská Správa a údržba silnic Pardubického kraje s centralizovaným finančním kapitálem a řízením. Tato podoba organizace funguje dosud.

Jak se změnil jejich stav za dobu fungování Pardubického kraje?

Technický stav silnic II. a III. třídy v Pardubickém kraji správa silnic trvale monitoruje. Přesná analýza byla provedena v letech 2004, 2010 a 2016. Z té vyplývá, že stav páteřní silniční sítě, tedy zejména silnic II. třídy, se zlepšuje. A to i přesto, že nárůsty dopravy přesahují za období deset procent. Naopak málo dopravně zatížené silnice III. tříd se kvalitativně propadají.

Občané často a rádi srovnávají kvalitu povrchu vozovek na výjezdu z našeho kraje do krajů sousedních. V letech 2004 a 2014 jsme prováděli srovnání kvality silnic našeho kraje a krajů sousedních. Vychází to zhruba půl na půl. Tento stav je prakticky dvacet let stejný, neměnný. Skutečností je, že opravy málo dopravně využívaných silnic, do kterých patří

i „trojky“ do sousedních krajů, budou pro nadcházející období nezbytné.

Vnímáte peníze, které míří na opravu komunikací, jako dostatečné?

Silniční hospodářství Pardubického kraje bylo do roku 2004 financováno státem cestou Státního fondu dopravní infrastruktury. Poté byly finanční zdroje převedeny na kraje prostřednictvím rozpočtového určení daní. Největší finanční prostředky do silnic II. a III. třídy byly realizovány po roce 2015, kdy ke zdrojům z EU a Pardubického kraje přibýly peníze od státu cestou SFDI. V tomto období byla překonána miliardová hranice, která do této doby byla maximální. Za poslední čtyři roky jdou do silnic stále větší finanční prostředky. V letošním roce dosáhne celkový finanční obrát do silnic v kraji částku 2,5 miliardy korun. Proti letům 2002 až 2015 jsou to násobky. Přestože Pardubický kraj za dobu své existence nepromarnil žádnou dotační příležitost získat finanční zdroje, nedosahuje jeho silniční majetek alespoň prosté reprodukce. Celkový dluh silničního majetku přesahuje 15 miliard korun. Takže pro zvrácení stavu by silnice potřebovaly tři roky po sobě finanční injekci ve výši 12 miliard korun. V následných letech pak ročně investovat 3 miliardy korun. Potom by se dalo očekávat, že známkování našich silnic by bylo v nejhorším případě známkou tři z pěti možných. V současné době je 75% našich silnic v havarijním a nevyhovujícím stavu se známkou čtyři a pět.

Jaký je obrát Správy a údržby silnic Pardubického kraje a jak se za ta léta změnil?

Obrát organizace od jejího vzniku prakticky stále roste. Do roku 2008 činil průměr cca 400 milionů korun ročně. Po roce 2008 do roku 2013 se do veřejných rozpočtů promítla hospodářská krize, takže došlo ke stagnaci, dokonce k poklesu. Strmý růst je za posledních pět let.

Jak vnímáte spolupráci s Pardubickým krajem?

Správa silnic je Pardubickým krajem zřízena pro zajištění majetkové správy a údržby jeho silničního majetku. Po celou dobu své existence naše organizace vytváří pro svěřený maje-

Správa a údržba silnic Pardubického kraje

tek plný servis. Za uplynulých 20 let vedení správy silnic spolupracovalo s pěti různými politickými koalicemi. Vždy jsme se snažili být pro občany, podnikatelské subjekty, představitele místních samospráv a kraje užiteční. Vzhledem k tomu, že vedení správy silnic je od roku 2001 plně stabilizované, zřejmě se nám to daří. Z naší strany spolupráci s naším zřizovatelem hodnotíme velmi kladně. Součinnost probíhá na všech řídicích úrovních prakticky při každodenním styku. Za období existence kraje jsme vyřešili společně stovky problémů, které naše občany tížily.

Kolik peněz ročně proinvestujete a jaká je podle vás ideální suma, aby se silnice nacházela v dobré kondici?

Za uplynulé období dvaceti let byla do silnic ve vlastnictví Pardubického kraje vložena částka přesahující 18 miliard korun. Letošní rok s celkovým výdajem 2,5 miliardy korun se k ideální částce blíží.

V šedesátých a sedmdesátých letech minulého století bylo provedeno prakticky stoprocentní zbezprašnění krajských silnic. Bohužel od osmdesátých let minulého století do nedávné současnosti dluh silničního majetku narůstá. Ten je potřeba umazat, aby silnice mohly být udržovány systémově.

Na jaké stavby a rekonstrukce si v souvislosti s dvaceti lety krajů vzpomene?

V průběhu dvaceti let existence organizace jsme realizovali řadu technicky složitých a investičně náročných staveb. Mezi ně patří například oprava mostu Pavla Wonky v Pardubicích, realizace projektu modernizace silnic v oblasti Králícka z dotačního titulu česko-polské spolupráce. Optimalizace průjezdného profilu podjezdů pod železniční tratí v České Třebové, most Valy a další. Vůbec největším projektem kraje jsou přivaděče silnic II. třídy k D35. Jedná se o osm ucelených úseků. Prakticky dokončen je úsek silnice II/358 Lito-myšl – Česká Třebová. Na tyto stavby má Pardubický kraj od státu k dispozici 2,7 miliardy korun.

Jaké jsou plány do budoucna? Jaké stavby jsou naplánované na další roky?

Organizace spravuje Rozvojová témata Pardubického kraje. V hledáčku je získání 2,3 miliardy korun na opravy rozbitých silnic navážením stavebního materiálu na D35. V řešení je i Dopravní uzel Pardubice, který může propojit vodní, železniční, silniční a leteckou dopravu. Vývolané investice do krajského silničního

majetku představují cca 4 miliardy korun. Řešíme i nedostatečnou přejezdovou kapacitu do Průmyslové zóny Staré Čivice, Pardubice Semtín a Černá za Bory. Se Správou železnic připravujeme mimoúrovňová křížení silnic II. a III. třídy s důležitými železničními tratěmi.

Do roku 2022 bychom měli vybudovat nové silniční spojení z Černé za Bory s obchvatem Zmíného a Dašic s napojením na D35, obchvat Rokytina a napojení na D35, modernizovat silnici z Chocně až do Žamberka. Do roku 2024 pak vystavět novou silnici od Vysokého Mýta s obchvatem Chocně a Hemží.

Jak se vám daří pro opravy silnic využívat Evropské fondy?

Realizaci Evropských fondů a dalších dotačních titulů se zabývá Odbor rozvoje Pardubického kraje. Pardubický kraj z těchto fondů získal poměrně velký podíl finančních prostředků pro své silnice. Tato nadstandardní výše je čerpána a do konce plánovacího období budou finanční zdroje nepochybně vynaloženy.

V jakém stavu vidíte silnice druhých a třetích tříd za dalších dvacet let?

Za uplynulá léta a zejména v posledních pěti letech byla vyřešena celá řada problémů silničního hospodářství.

U naší organizace došlo ke zvratu k lepšímu v obnově dopravních a mechanizačních prostředků, technologií a obslužného majetku. Byl vyřešen problém majetkoprávních vypořádání pozemků pro výstavbu silnic. Organizace pro správu a údržbu silničního majetku je po dobu dvaceti let funkční. Zcela běžně zapojujeme nové technologie do stavebního procesu.

Pro nadcházející období je potřeba vyřešit dva zásadní problémy. Ustanovit čtyřleté plánovací období pro opravy, modernizace, rekonstrukce a výstavbu silnic II. a III. třídy. Roční plánovací období je příliš krátké na přípravu a realizaci větších staveb. Na ty je potřeba využívat plnohodnotné stavební sezonu, plánovat stavební kapacity, materiály a dopravní logistiku v kraji. Zredukovat počet malých staveb ve prospěch ucelených dalších úseků.

Druhým vážným úkolem je opravit a modernizovat cca 1 500 kilometrů málo dopravně využívaných silnic III. třídy. Zde je to v zásadě jen otázka peněz. S tím souvisí i požadavek krajů na změnu RUD. Tuto investici kraje se svými rozpočty nejsou schopny bez součinnosti státu zajistit.

Péče o silnice se změnila.

A jde do nich více peněz, říká Michal Kortyš

Vroce 2001 převzaly kraje silnice druhých a třetích tříd, které nebyly zrovna v nejlepší kondici. Postupem času do jejich oprav míří stále více peněz a mění se jejich stav. „Do roku 2004 byly prostředky takřka mizivé a své způsobila i finanční krize v letech 2008-2013. Teprve v posledních pěti letech finanční prostředky strmě rostou od jedné miliardy až k letošním 2,5 miliardám,“ říká náměstek hejtmana zodpovědný za dopravu a dopravní obslužnost Michal Kortyš.

Silnice druhých a třetích tříd jsou od počátku krajů v jejich správě. V jakém stavu je kraje získaly?

Kraje převzaly tyto silnice v roce 2001 a více než polovina z nich byla v havarijním stavu.

Měnila se v průběhu času péče o ně?

Do roku 2004 byly prostředky takřka mizivé a své způsobila i finanční krize v letech 2008-2013. Teprve v posledních pěti letech finanční prostředky strmě rostou od jedné miliardy až k letošním 2,5 miliardám.

Jak se za tu dobu změnila technika, která se o ně stará?

Technika se změnila doslova k nepoznání. Dnes vlastníme dvě kompletní linky s frézou a finiše-rem a od letošního roku i nejmodernější výsprávkový vlak, který povrch vozovky opraví jediným pojezdem. Zásadním způsobem se změnila i technologie. Používají se nanosilika, vlákna na fázi kevlaru nebo geomříže. Máme i zařízení na monitorování skalních masivů a permanentně sledujeme i stav některých mostů.

Jaká je role kraje v péči o silnice?

Především tvorba koncepce, koordinace a kontrola. A samozřejmě zajištění financí.

Využívá kraj na opravy silnic dotace? Je těžké je získat?

Správa a údržba silnic Pardubického kraje

Základní příspěvek správy silnic na běžnou údržbu silničního majetku činí okolo 400 milionů korun. Všechny prostředky, kterými nad tento rámec disponujeme, pocházejí z dotace. Letos je to 2,1 miliardy korun. Za posledních 5 let dotace tuto základní částku vždy převyšovaly v násobcích.

Zvyšuje se nějak suma, která na opravy a stavby silnic v regionu míří?

Na tuto otázku jsem již fakticky odpověděl, ale dnes máme již zajištěny 2,6 miliardy na dálniční přívaděče a žádáme o miliardu na odstranění škod vzniklých při navážení materiálu na stavbu dálnice. V kraji se jedná o stovky kilometrů silnic. Vzhledem k tomu, že máme dobrou připravenost projektů, získali jsme na letošní rok dalších 430 milionů z otevřeného úvěru kraje.

Je podle vás financování oprav silnic nastaveno dobře? Například dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury.

Finanční prostředky z rozpočtového určení daní jsou pro silnice II. a III. třídy nedostatečné. Navíc v nadcházejícím období převezmeme zhruba 100 kilometrů silnic I. třídy do majetku. Dále to bude okolo šesti mimoúrovňových křížení se železnicí a některé velké mosty přes D35. Dotace od Státního fondu dopravní infrastruktury jsou nenárokové a jejich poskytování má nestabilitu, většinou rozhodnutí padne až v pololetí. To je pro stavění silnic velmi nepříjemné. Pro změnu tohoto stavu budeme muset jednat s vládou o změně rozpočtového určení daní nebo vyrovnávací dotaci,

nejspíše od Státního fondu dopravní infrastruktury. Dotace čerpané přes Státní fond dopravní infrastruktury jsou rozdělovány přehledně, ale jsou bohužel nenárokové. Každoročně čekáme až do června, zda stát uvolní finance. Kraje by to pochopitelně chtěly změnit vytvořením „kolonky“ ve státním rozpočtu, ale státu se do toho také celkem pochopitelně nechce. Současná krize je důkazem, že řešení nebude opravdu jednoduché.

Bude se podle vás nějakým způsobem měnit množství peněz, které na opravy míří?

Kraj samozřejmě udělá všechno, aby finanční prostředky navýšil. Ale bez významné účasti státu to bude stále málo.

Jaké jsou podle vás nejpovedenější silniční stavby v Pardubickém kraji za posledních dvacet let?

Nebudu to vypočítávat, protože kraj pořídil stovky staveb a občanů zajímá především to, co se udělalo v jejich blízkém okolí. Nové silnice pokládají za samozřejmost a nadávají na ty, které ještě opraveny nejsou.

Jak podle vás budou silnice v kraji vypadat za dalších dvacet let?

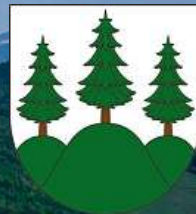
Zcela jistě bude dokončena dálnice D35, která je doslova páteří komunikací kraje, a ta dopravní situaci změní doslova diametrálně, protože prochází středem celého kraje od severozápadu na jihovýchod. A její samotná existence postaví silničáře před naprosto nové úkoly. Ne za dvacet, ale za několik let. A jaké to úkoly budou, by bylo ode mne věštěním z křišťálové koule.

Michal Kortyš

Narodil se 28. června 1962 v Olo-
mouci, kde žil až do roku 1981.
Jeho rodina pochází z Valašska,
kde trávil všechny svůj volný čas
a kterému dodnes zůstal věrný.
Maturoval na střední odborné
škole jako elektrotechnik. Zá-
kladní vojenskou službu prožil
na letišti v Pardubicích. Zde se
seznámil s manželkou Janou,
se kterou se odstěhoval do Li-
tomyšle, kde žije dosud. V roce
1990 začal podnikat v oboru
elektromontážních prací a jeho
firma ELKOR zaměstnává celo-
ročně několik desítek lidí. V roce
2003 získal za své podnikatelské
aktiviny Cenu města Litomyšle
za rok 2002 v kategorii Podni-
katel roku. Do komunální poli-
tiky vstoupil v roce 1998, když
byl zvolen zastupitelem města
Litomyšle, kde působil první vo-
lební období v dopravní komisi.
Ve druhém volebním období byl
členem stavební komise. V roce
2006 byl jako lídr kandidátky
ODS zvolen starostou Litomyšle.
Svoji pozici obhájil také ve vo-
l-
bách v roce 2010. V roce 2015
pokračoval ve svém pátém vo-
lebním období jako zastupitel
města a zároveň působil v pozici
místostarosty, kterou opustil k 1.
prosinci 2016, kdy se plně přesu-
nul do pozice náměstka hejtma-
na Pardubického kraje pro ob-
last dopravy. V roce 2018 se stal
senátorem v obvodu Svitavsko.

Mladkov

Vítejte v Mladkově

Městys Mladkov se rozkládá v Mladkovské vrchovině, která je nejnižší položenou a nejmenší částí Orlických hor s nejvyššími vrcholy okolo 700 m n. m. Adam - 765 m n. m., Studený - 721 m n. m., Vysoký kámen - 843 m n. m. Mladkov leží v nadmořské výšce 508 m n. m. a protéká jím řeka Tichá Orlice. Součástí Mladkova jsou také Dolany, Petrovičky a Vlčkovice.

Mladkov je velmi oblíbený jako příjemné a osvěžující letoviště a díky své chráněné poloze, příznivému podnebí a radioaktivnímu prameni bývá nazýván „Českým Meranem“.

První zmínka o Mladkovu pochází již z roku 1350. Mladkovem, díky jeho strategické poloze, procházela středověká obchodní stezka do Polska. Zde si také Jan Žampach z Potštejna počátkem 16. století postavil opevněný srub.

V městysi najdete raně barokní kostel sv. Jana Křtitele a před ním můžete vidět sochu Kalvárie z roku 1848. V okolí Mladkova a jeho částí najdete řadu drobných kulturních památek v podobě křížů, obrázků a památníků.

Významnou rodačkou Mladkova je paní Gudrun Pausewang, německá spisovatelka. Jedna z jejích nejpopulárnějších knih Vzpomínám na Rozinkovou louku popisuje její dětství, útěk z Mladkova do Německa na konci 2. světové války.

Radioaktivní pramen

Mladkovem prochází významná pěší turistická magistrála Orlických hor – Jiráskova horská cesta, ve směru od Zemské brány přes chatu na Adamu, Mladkov, Vysoký kámen a pokračuje na Suchý vrch. Dále tu najdete naučnou stezku Betonová hranice, která se věnuje problematice československého opevně-

ní a vede až k dělostřelecké tvrzi Bouda. Na trase je dvacet tři informačních tabulí věnovaných různým tématům výstavby úceľu a osudů československého pohraničního opevnění. Osvěžení na vás čeká u Radioaktivních pramenů - Pramen knížete Rostislava, pramen Karolína a Šalamoun.

Mariánská skála

V zimním období v Mladkově spatříte nejvyšší živě rostoucí vánočně zdobený strom v ČR, který měří 30,57 metru.

Ze sportovních akcí v Mladkově proběhlo již 36 ročníků Běhu do vrchu Mladkov-Suchý vrch v délce 9,5 km v lesním terénu a s převýšením 522 metrů. Také se zde pořádají okresní soutěže v hasičském sportu pro děti, dospělou i dospělou v krásném přírodním areálu.

Přijďte navštívit, prohlédnout si a načerpat energii v Mladkově, Vlčkovících, které jsou rozloženy na vyvýšenině, která už tisíce let brání, aby se Divoká a Tichá Orlice spojily v jednu řeku, Petrovičkách s nádhernými výhledy z Adamu a Dolanech, kterými procházíte při toulkách po památkách v krásné přírodě.

Původní stavení

Vánoční strom

DO MORAVSKÉ TŘEBOVÉ ZA AKTIVNÍM VYŽITÍM I RELAXACÍ

MORAVSKÁ
TŘEBOVÁ

www.moravskatrebova.cz
www.zamekmoravskatrebova.cz
www.muzeummoravskatrebova.cz

Polička

Vydejte se do Poličky, je čím dál krásnější!

Historické město Polička založené v roce 1265 králem Přemyslem Otakarem II. vás zve k návštěvě. Brány královského věnného města Poličky jsou pro vás otevřené!

Nabízíme to nej:

Gotické hradby zesílené 19 baštami v délce 1 220 m, které obepínají celé historické jádro města. Poličské hradby patří k nejzachovalějším ve střední Evropě. Velmi pěkná je procházka okolo hradeb v městském parku po nové dřevěné lávce okolo rybníka. Můžete se projít i po ochozu hradeb s průvodcem a uslyšíte pověst o tom, jak poličští přelstili dobyvatele a město nikdy nebylo přemoženo. Posedět u hradeb můžete v jedné z poličských hospůdek.

Polička – rodiště hudebního skladatele Bohuslava Martinů. Slavný skladatel se narodil na originálním místě, a to ve světničce ve věži kostela sv. Jakuba. I dnes se můžete přenést do doby, kdy tu malý Bohuslav žil s celou svojí rodinou. Vystoupejte 192 schodů

do věže kostela a odměnou vám bude nejen světnička vybavená originálním nábytkem rodiny Martinů, ale i krásný výhled na Poličku a okolí. Poličský kostel prošel velkou rekonstrukcí, náklady jsou ve výši 71 mil. Kč. Poslední zbytky lešení budou odstraněny do konce tohoto roku, a jeden z důležitých symbolů města Poličky se tak opět ukáže v celé své kráse.

P a l a c k é h o náměstí a jeho barokní skvosty. Na náměstí se můžete přenést do doby baroka a obdivovat barokní radnici, morový sloup a kašny. To vše je zařazeno na seznamu Národních kulturních památek ČR. Morový sloup, který je vysoký 22 metrů, prošel zásadní opravou, která trvala 4 roky. Díky zásahu odborníků může morový sloup i dál zdobit poličské náměstí. Autorem tohoto

historického díla je sochař Jiří Pacák. Ten je zároveň autorem soch na obou barokních kašnách. V budově radnice si můžete prohlédnout jedinečnou galerii obrazů rodu Hohenemsů, Zahradní hostina Hohenemsů – skupinový renesanční portrét – nemá ve střední Evropě obdobu. Obdivovat

tu můžete i staré a nové umění na Poličsku a různé další tematické výstavy.

Centrum Bohuslava Martinů – po rekonstrukci bylo opětovně otevřeno v roce 2008 a najdete zde interaktivní expozici o historii města Poličky a okolí, Sklářství na Horácku, historickou třídu Bohuslava Martinů, expozici Barevný svět Bohuslava Martinů o jeho životě a díle a také mnoho dalších zajímavých výstav.

www.cbmpolicka.cz

Pokud budete brouzdat úz-

kými uličkami historického jádra města, koukejte se pozorně po domovních dveřích. Obdivovat můžete až polovinu z původních více jak 80 vyřezávaných klasicistních vrat, která v jemnosti provedení i rozmanitosti dekoru nemají v Čechách a na Moravě obdoby. A navíc, uličky i poličské náměstí byly vydlážděny, starý asfalt nahradily kostky, které umocňují historický ráz, ale také romantický charakter Poličky!

Město Polička vlastní již více než 100 let hrad. Hrad Svojanov najdete cca 17 km od města v krásné hluboké lesu a je to jediný hrad u nás, kde se mísí gotika s empírem. Čekají vás průvodci v dobových kostýmech, tři prohlídkové okruhy, ale také tajemné příběhy. Na hradě se můžete i ubytovat! www.svojanov.cz

Je ještě něco, co vám brání v návštěvě Poličky? Využijte naši inspiraci a vydejte se k nám!

www.policka.org

*Ing. Naděžda Šauerová,
tisková mluvčí města*

Radiměř

Za vodou, motýly a historií do Radiměře

V Pardubickém kraji najdeme nepřeberné množství malebných vesnic a malých vesniček. Některé jsou hodně známé, o jiných jste třeba vůbec neslyšeli. Cílem našeho putování je vesnice Radiměř ležící přibližně 8 km od Svitav. Ačkoliv jste tuto ves zřejmě ještě nenavštívili, patří mezi místa, která byste si v okrese Svitavy neměli nechat ujít.

Obec Radiměř leží v nadmořské výšce od 405 po 684 m n. m. Najdeme ji ve Svitavské pahorkatině. Výrazný rozdíl v nadmořské výšce je dokladem členitosti místní krajiny.

Radiměř (německy Rothmühl) leží po obou stranách historické česko-moravské zemské hranice. V obci žije 1138 obyvatel a její katastrální území má rozlohu 2,86 km². Obec je součástí mikroregionu Svitavsko. Radiměř se táhne malebným údolím pomezí Čech a Moravy v délce 9 km. Právě zde se skrývají dvě její výjimečnosti, netradiční délka a zeměpisné uložení na zemské hranici. Zemskou hranici tvořila část Radiměřského potoka. Původně se tedy jednalo o dvě samostatné obce, jimiž byly ves Česká Radiměř ležící v Čechách (na jihu) a městys Moravská Radiměř ležící na Moravě (na severu). Ke spojení obou obcí došlo roku 1949. Jako nekonečná stuha se vesnicí line hlavní silnice, na níž jsou navlečena jednotlivá obydlí. Najdeme mezi nimi často i statky německého typu, které poukazují na dávnou minulost, kdy tato oblast patřila do Sudet a byla osídlena z velké části německým obyvatelstvem. Původní obyvatelstvo bylo odtud po 2. světové válce odsunuto a Radiměř nově osídlena Čechy z různých koutů

Radiměře je charakteristická vrásčitou krajinou, která je zvlněná, pokrytá lesy, pastvinami a zemědělskou půdou. Samotná obec se skrývá v dlouhém údolí, z jehož úbočí je nádherný výhled na samotnou vesnici, na město Svitavy, za dobrého počasí i na vzdálenější Orlické hory.

Mezi turistické zajímavosti obce patří v první řadě nádherné okolí skýtající plno příležitostí k výletům do přírody a houbaření.

Dominantou obce je pozdně barokní kostel sv. Anny z let 1771-1776. Původně gotický presbytář však pochází z 2. poloviny 14. století a byl zachován jako východní kaple. Pod kostelem je umístěna jednopatrová fara, která je se hřbitovem propojena unikátním dřevěným mostkem na pilířích. Fara se datuje do 17. století. Při její rekonstrukci v roce 2011 byly pod starou omítkou objeveny malované sluneční hodiny a staré nápisy z 16. a 18. století. Na konci července se v Radiměři tradičně koná Anenská pouť. V poslední době byla zrekonstruována i historická zeď pod kostelem.

V Radiměři se nachází mnoho dalších historických památek. Kromě památkově chráněného kostela jsou to i dvě kaple. Kaple sv. Josefa na dolním konci, pocházející z roku 1861 a mnohem starší kaple sv. Jana Nepomuckého na horním konci vesnice. Vedle několika menších kaplíček stojí před budovou mateřské školy sloup Nejsvětější trojice z roku 1888. Historickou a zároveň dominantní budovou je i objekt bývalého lihovaru s 30 metry vysokým komínem. Provoz lihovaru byl spuštěn v roce 1905. V současnosti zde sídlí firma AQUA NOVA s. r. o.

li, že louky v horní části Radiměře jsou jednou z posledních lokalit výskytu modráska černoskvrného. Pomocí tradiční pastvy a ručního sečení se členové sdružení snaží zachránit řadu ohrožených živočišných, ale i rostlinných druhů. Na místních loukách můžete vidět teplomilné trávníky rozkvetlé plejádou rostlin, mezi nimiž kvetou i orchideje, jako je pětiprstka žežulník, okrotice bílá, vemeník dvoulistý a další. Zdejší květena však skrývá i mnohem vzácnější obyvatele, jako je například vzácná a nenápadná travina, ostřice ptačí nožka. Díky velké pestrosti rostlinných druhů hostí radiměřské stráně také nebyvalé množství hmyzu, zejména pak několik desítek druhů denních motýlů. Na počátku léta zde opouští své úkryty v mraveništech právě jeden z evropsky nejohroženějších motýlů a našich největších modrásků, modrásek černoskvrný.

Pres Radiměř prochází středně obtížná cyklotrasa KČT 4022/ I vedoucí ze Svitav do Poličky. Dále cyklotrasa na blízký hrad Svojanov. Zastávku si můžete udělat na křižovatce u hostince U Rumlů, v jehož blízkosti je posezení pro cyklisty, můžete si zde dát točenou zmrzlinu a prohlédnout si velkoformátovou leteckou fotografii celé Radiměře.

V obci úspěšně funguje mateřská a základní škola. Obě zařízení mají dlouholetou minulost, ale zároveň se stále moderně rozvíjejí.

středisko, dva samoobslužné obchody, poštu a nově opravenou hasičskou zbrojnici. V rámci obce funguje řada spolků. Mezi neaktivnější patří TJ Radiměř disponující krásným fotbalovým hřištěm i hřištěm s umělým povrchem. Dále se v Radiměři nachází nově vybudované multifunkční hřiště pro různé druhy sportu, tři odpočinkové zóny s dětským hřištěm a jedno workoutové hřiště. Pro vyznavače zimních sportů je na horním konci vesnice vybudován lyžařský vlek. Jednou měsíčně vychází pro občany přehledný Radiměřský zpravodaj.

V posledních letech obec výrazně dbá o rozšiřování ploch obecní zeleně a péči o ni. Velký důraz kladе na ekologii a třídění odpadu. Obec má vybudován i vlastní sběrný dvůr, stará se také o vysazování stromů v extravilánu. Díky těmto činnostem získala Radiměř v roce 2019 v krajském kole soutěže Vesnice roku ocenění Zelená stuha za péči o zeleň a životní prostředí.

A co mohou Radiměři všichni závidět kromě nádherné krajiny v okolí? Výbornou vodu, která má své prameny v okolních lesích, a teče tak z kohoutků v každé radiměřské domácnosti. Voda hrála v dějinách Radiměře neodmyslitelnou roli, vždyť v minulosti se na jejím území nacházelo hned 14 mlýnů. K tomuto faktu odkazují i mlýnská kola v obecním znaku. Navíc místní rodinná firma AQUA NOVA s. r. o. stáčí již od roku 1993 jednu z nejkvalitnějších kojenec-kých vod v ČR. Zdrojem kojenec-ké vody je speciální vrt o hloubce 180 m, který je umístěn v ochranném pásmu březovského vodovodu na okraji obce. Složení vody je stabilní po celou dobu produkce. Ve srovnání s ostatními vodami na našem trhu vyniká minimálním obsahem sodíku, významným obsahem vápníku a optimální celkovou mineralizací.

A teď už vám nezbyvá nic jiného, než tuto malebnou a velmi dlouhou vesnici nedaleko Svitav navštívit.

*Autor článku: Petra Junková –
kronikářka obce Radiměř*

republiky. Tuto část historie obce připomíná pamětní deska umístěná na zdi kostela sv. Anny.

Obec Radiměř leží v nádherné krajině, ve které se projevují rysy Českomoravské vrchoviny. Oblast

Český svaz ochránců přírody ARION objevil na teritoriu obce Radiměř jednu přírodovědnou zvláštnost, a vyhlásil tak na horním konci Radiměře tzv. Motýlí království. Členové této organizace totiž zjisti-

Obě budovy společně s obecním úřadem byly v nedávné době rekonstruovány. V Radiměři v současnosti přibývá velké množství nových domů i dalších možností k bydlení. Najdete zde i zdravotní

ROSICE

Obec Rosice leží asi 11 km východně od královského věnného města Chrudim a poprvé se připomíná její část s názvem Soslávky kolem roku 1131. Katastrální území tvoří čtyři místní části (Rosice, Bor u Chroustovic, Brčekoly a Synčany) s téměř 1400 obyvateli. Od devadesátých let se v obci vybuďovala chybějící infrastruktura. Obec je kompletně plynofikována. Vodovod chybí už jen v místní části Brčekoly, přičemž obec postupuje úspěšně v dotačních řízeních. Místní části Rosice a Synčany jsou odkanalizovány již deset let a v ostatních částech se problematika splaškových vod řeší podobně jako vodovod. Postupně se v obci opravují staré a budují nové chodníky. Před čtyřmi lety koupila obec rozlehlou chátrající budovu bývalého knížecího pivovaru Kinských z roku 1858 a vdechuje jí nový život. Za vlastní prostředky byla v roce 2019 dokončena rekonstrukce severozápadní části pivovaru na obecní úřad a poštu. Letos se v protilehlé části otevírala nová požární zbrojnice a komunitní centrum, na které obec získala dotace z Evropské unie, od státu i Pardubického kraje.

Komunitní centrum je zdejší nejnovější pýchou a dva zrestaurované mohutné pískovcové sloupy spolu s klenutými stropy dávají prostoru ráz spíše starobylé hradní síně, která svým vzhledem nabízí možnost konání i svatebních obřadů. V nedaleké budově bývalého zámku obec postavila nové obecní byty, ordinace praktických lékařů, lékárnu a zázemí tu mají i kadeřnický salon, nehtové studio nebo truhlář. Zbytek barokního zámku, včetně původní zámecké kaple a nejstarší renesanční části z poloviny 17. století z dob Berků z Dubé, využívá zdejší zemědělské družstvo. To hospodáří na okolních polích a provozuje nejen rostlinnou a živočišnou výrobu, ale také pekárnu, masnu, palírnu nebo jatka a prodejnu krmiv. Družstevní špekáčky, jogurty a koláče se pravidelně umísťují na předních místech mnoha soutěží jako například Mls Pardubického kraje. Dalším významným zaměstnavatelem jsou Východočeské plynárenské strojírna, a. s. Ty vyrábí a do celé Evropy vyváží tlakové nádoby, nádrže na LPG a autocisterny a další různé zásobníky na plyn. Firma sídlí v areálu bývalého knížecího cukrovaru a využívá jako výrobní halu i původní zámeckou jízďárnu, v době svého vzniku (poslední čtvrtina 17.

století) jednu z největších ve střední Evropě.

Nezapomínáme ani na minulost a odkaz předků. Kromě pivovaru obec pečuje o hromadný hrob z napoleonských válek. V něm našlo místo posledního odpočinku více než tisíc vojáků, kteří zemřeli na epidemie cholery a tyfu v lazaretu právě v bývalé jízďárně. Místo se stalo vyhledávaným turistickým

cílem a je spojeno s několika tajemnými pověstmi. Pomník padlým v první světové válce je dokonce spojený s návštěvou vladaře Františka Josefa I. a především jeho ženy, císařovny Sissi, která zde na honu dostihla jelena. Císařský pár se nakonec občerstvil v rosickém zámku. Snahou obce je také docílit opravy kostela svatého Václava a polozděné zvonice. Krásně restaurované jsou rovněž

kríže a kapličky ve všech místních částech.

Pro sportovní vyžití slouží stadion Na Lukách, kde mají svoje zázemí fotbalisté, tenisté, volejbalisté i hráči nohejbalu. Každoročně se zde na počátku srpna koná již téměř 50 let memoriál nestora rosického

sportu pana Františka Slavíka.

V Rosicích máme nově zateplenou a opravenou základní školu s tělocvičnou, jejíž stavební plány z dvacátých let se vyvážely jako vzorové do mnoha evropských zemí. Nová přístavba mateřské školy z loňského roku poskytuje našim nejmenším moderní a útulné prostředí.

„Přijďte se k nám do Rosic i místních částí podívat, ať už na vyhláše-

né sobotní trhy, naše památky, masopustní průvod, Rosickou brázdu, Rockovou cihelnu, mikulášskou zabijačku, nebo hasičské noční soutěže a sportovní klání.“

Rosické trhy a muzeum vesnice

Již dvě desetiletí se v areálu bývalé cihelny konají široko daleko známé Rosické trhy. Každou sobotu od začátku března až do Vánoc mohou

Po celý rok zde můžete koupit staré věci z půdy, koření, dřeviny, pracovní oblečení, keramiku, těstoviny a věci do domácnosti. Na jaře prodje branami rosické tržnice kolem pěti tisíc návštěvníků každou sobotu. Přesto je na tržnici vždy dostatek výborného občerstvení i parkovacích míst.

Součástí areálu je i výstavní síň a muzeum. To funguje přibližně devět let. V prostorách opuštěné kruhové cihlářské pece našla svoje místo galerie, kde vystavují nejen žáci zdejší základní a mateřské školy, ale i okolní umělci, o jejichž talentu bychom možná ani jinak nevěděli. Okolo pece je pak umístěno mnoho exponátů hasičské techniky, jako jsou stříkačky, auta a další vybavení. Největší a nejzajímavější expozicí je ta s názvem Vesnice žije. Několik tisíc vystavených předmětů od velikosti knoflíku až po obrabečku na seno nebo kočár v přízemí, a především na půdě cihelny, nám dává příležitost nahlédnout do běžného života našich předků. Ukazujeme návštěvníkům významnou a obtížnou práci na poli do poloviny dvacátého století. Uvidíte u nás už kromě zmiňované obrabečky spoustu dalších zemědělských strojů a nářadí, staré traktory, povozy, mlátičky, fukary, třídičky, sekačky a další. Své zastoupení tu mají také řemesla. Prohlédnout si můžete dílnu kováře, obuvníka, řezníka nebo vybavení domácností z minulého století. S mnoha předměty jsme se potkávali jako děti v každodenním životě, dnes už jsou historií. O vznik zdejší galerie a muzea, na které je obec dnes patřičně pyšná, se zasloužil zdejší obyvatel pan Josef Hromek s celou svojí rodinou. Nejenže položili základ rozsáhlé sbírky, ale především s pomocí obce vyčistili prostory od prachu a nepořádku z více než stoletého nepřetržitého provozu cihlářské pece. Muzeum a galerie jsou otevřeny pravidelně každou sobotu v čase konání Rosických trhů. Rádi vás však uvítáme a otevřeme vám mimo tuto dobu po telefonické domluvě.

www.obec-rosice.cz

Sportovní park už se stal tradicí

Začalo to v roce 2016 během olympiády v Rio de Janeiru. Pardubice tehdy uspořádaly velkolepý Olympijský park. Akce slavila úspěch, a tak se i v dalších letech do parku Na Špicí vrátila. Už pod názvem Sportovní park Pardubice.

Letos se tedy sportovalo už popáté. Více než padesátka sportovních klubů z Pardubic a okolí, desetitisíce dětí, které si mohly vyzkoušet nejrůznější sporty, sbírat diplomy a medaile, a trávit tak léto aktivním způsobem.

Podle pořadatelů přišlo letos zhruba o čtvrtinu lidí méně než loni, kdy naopak návštěvnost lámala rekordy. Ovšem i tak parkem Na Špicí prošlo během devíti dní přes 60 tisíc lidí. „Návštěvnost je o 24 procent nižší než v minulých ročnících, ale i tak ji považujeme vzhledem k situaci za fantastickou,“ uvedl Petr Mazánek ze společnosti Deep Vision, která je spoluopra-

datelem akce.

Podle hlavního manažera Pavla Starý se určitý propad v návštěvnosti vzhledem k epidemii koronaviru dal očekávat. „Není se čemu divit a počítali jsme s tím – předně se letos přes školy nedistribuovaly objednané karty, rodiče pardubických dětí si je pouze rezervovali bez povinnosti karty hradit a vyzvednout. Nikdo nedokázal odhadnout vývoj epidemiologické situace, rodiny proto plánovaly dovolené na poslední chvíli,“ uvedl Stara. Kdo přišel, ten ovšem nižší návštěvnost uvítal. Nestály se dlouhé fronty a v parku bylo příjemně.

Akce se uskuteční i příští rok, kdy se navíc má konat letní olympiáda v japonském Tokiu. „Nepředpokládáme ale kvůli ní změnu názvu ani posun termínu. Druhý srpnový týden je už osvědčený,“ dodal Pavel Stara. (zln)

INZERCE

Ústí nad Orlicí

[ou] Město Ústí nad Orlicí

město s oázou klidu v rušném centru města

Město ležící na řece Tichá Orlice nabízí nejen cyklistické terény a adrenalinové sporty, ale také relaxaci, oddych a místa k meditaci. Jedno takové meditační místo vzniklo v samotném centru města a je výsledkem projektu Revitalizace centra městské památkové zóny.

Jedná se o nově vzniklý park nacházející se na místě zaniklého hřbitova u kostela Nanebevzetí Panny Marie nedaleko Mírového náměstí. Nádherný park, na který je město právem hrdé, je využíván jako oddechové a meditační místo a jako komunikační křižovatka mezi centrem a podměstím.

Stavba respektuje původní místo a vytváří prostor k meditaci nebo odpočinku. Postupně byla opravena střecha kostela a ohradní zeď, restaurovány staré náhrobky a kamenné sochy, obnoven stávající a rozmístěn nový městský mobiliář, slavnostní nasvícení a vysazena nová zeleň včetně založení estetických květinových záhonů a především nových kvalitních travníků.

Zeleň obohatila v roce 2018 výsadba stromu Olgy Havlové. Progresivním počinem celé stavby bylo vytvoření několika jímek na dešťovou vodu k zálivce celého areálu.

Parkem prochází kamenná cesta, která připomíná na dvanácti kamenných prazích důležité letopočty z více jak 700leté historie města.

V parku se nacházejí dvě kaple. První z nich, kaple Panny Marie Útěšné, je připojena přímo ke kostelu a druhá sloužila v minulosti jako márnice. Ta byla přetvořena na meditační kapli svatého Jana Pavla II. a je srdcem tohoto parku. Zde se mohou lidé prostřednic-

tvím moderního umění dotknout věcí, které se týkají duše, zastavit se, meditovat a přemýšlet o životě. Meditační ticho je možné narušit zvukem netradičních trubcových zvonů, jenž lze rozeznít mírným pohybem ruky. Na trachytové dlažbě, pokryté světlem prozářenými sklíčky, leží otevřené srdce složené z mozaiky, kterou tvoří asi 22 tisíc kostiček kamene a barevného skla. Na stěnách jsou fresky andělů, v jejichž křídlech se vznášejí děti. Prostor doplňují dvě sochy andělů z polychromovaného dřeva.

Revitalizace centra městské památkové zóny byla dokončena

společným úsilím města Ústí nad Orlicí a ústeckým děkanstvím, za přispění Ministerstva kultury ČR a Pardubického kraje a v neposlední řadě díky velkému množství občanů města i dalších sponzorů a dárců, kteří se podíleli na veřejné sbírce organizované děkanstvím.

Záměr představitelů města Ústí nad Orlicí vybudovat park kolem kostela Nanebevzetí Panny Marie se datuje již do roku 1908. K jeho uskutečnění tak došlo až po 110 letech.

STAVBA ZÍSKALA NĚKOLIK OCENĚNÍ A UZNÁNÍ:

- Vítěz krajského kola soutěže za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón za rok 2018
- Cena Moderní obec roku 2018
- Uznání poroty v soutěži Stavba roku Pardubického kraje 2018

Turistické informační centrum
Sychrova 16, 562 24 Ústí nad Orlicí
Tel: 465 514 271, E: ic@muuo.cz
www.ustinadorlici.cz

Vysoké Mýto

Foto Jaroslav Horák

Viditelným přínosem v oblasti kultury jsou příspěvky kraje na opravy a obnovu památek. V minulých letech jsme obdrželi dotaci na Pražskou bránu, Lito-myšlskou bránu, opravy památkově chráněných budov základních škol i Vily Marie. Kraj nám přispěl i na stavebně historické průzkumy hradebního opevnění, na základě kterých můžeme žádat o dotace z jiných zdrojů. Nejen město je příjemcem dotací. Dosáhnou na ně i jiní vlastníci památek. Například Římskokatolická farnost-děkanství ve Vysokém Mýtě obdrželo příspěvky na průzkumy oltářního obrazu od Petra Brandla v kostele sv. Vavřince a naposledy i na opravu zvonu.

Spolupráce Vysokého Mýta a Pardubického kraje na jedničku

Vždycky jsme měli blíž k Hradci Králové, který má úžasného genia loci daného architekturem a urbanismem. Dlouhá desetiletí bylo toto významné město logickým správním centrem východních Čech. Dodnes do Hradce Králové jezdím raději než do Pardubic. Rozdělení původních krajů na menší celky se z pohledu evropského členění na regiony, ale i cestovního ruchu a dalších oblastí zdálo jako nepotřebné.

Přestože jsme zřízení Pardubického kraje nevívali s nadšením, časem jsme si na něj zvykli. Po dvaceti letech jeho existence vidíme, co všechno se mu za tu dobu podařilo. V našem městě vnímáme aktivity kraje pozitivně jak v oblasti zdravotnictví a školství, tak i podpory kultury, sportu a volnočasových aktivit. Ceníme si také naši spolupráce v oblasti správy školského majetku, oprav komunikací i památkové péče.

Nová stanice záchranné služby

Oceňujeme, že Pardubický kraj jako zřizovatel investuje do Vysokomýtské nemocnice nemalé finanční prostředky, že mu na ní záleží a počítá dál s jejím rozvojem. Vzorným příkladem spolupráce města a kraje je nová budova stanice záchranné služby. Hledali jsme nějakou dobu vhodný pozemek pro její výstavbu, až jsme ho nakonec našli v areálu nemocnice v Hradecské ulici, který patří městu. Dali jsme kraji k dispozici městský pozemek a provedli demolici nepotřebných budov. Kraj pak na uvolněném místě postavil novou záchranku.

Středním školám se daří

Život města je provázaný s krajskými organizacemi, které v něm působí. Formální i neformální podporou přispíváme k rozvoji krajských středních škol, které sídlí ve Vysokém Mýtě, a jsme hrdi na úspěchy jejich žáků a studentů. Pomáháme školám s propagací akcí a dotacemi. Příkladem dobré spolupráce jsou studentské festivaly GYMJAM a RANDÁLFEST, soutěž mladých řemeslníků stavebních

mohl s péčí řádného hospodáře investovat do svého majetku. Polepšili si tím i školy, které získaly pro svůj rozvoj lepší prostředí. Kraj městu naopak převedl nepotřebný areál v Průmyslové ulici, který jsme přestavěli na sídlo technických služeb, tělocvičnu a sídlo dálniční policie. Převedl také nevyužívané budovy bývalé obchodní školy, bývalého okresního úřadu a pozemek za pivovarem, kde v příštím roce vybudujeme nový park.

Automobily Carrosserie Sodomka v Muzeu českého karosářství, foto Martin Štěpán

oborů Řemeslo/Skill i výstava Voda & civilizace, kterou budeme v září pořádat na náměstí ve spolupráci se stavební školou. Školy podporujeme i tím, že jsme před lety na sebe vzali provozování domova mládeže, kde jsou ubytováni studenti středních škol dojíždějící z jiných koutů Pardubického kraje.

V uplynulém desetiletí jsme mezi městem a krajem provedli několik majetkových převodů školských budov a areálů. Jejich smyslem bylo sjednotit užívání a vlastnictví budov. Převedli jsme kraji budovy gymnázia a stavební školy, aby

Muzeum českého karosářství a památky

Před šesti lety jsme otevřeli Muzeum českého karosářství ve zrekonstruovaných prostorách budov bývalého soudu a vězení. Vznikla v něm karosářská expozice, jejíž správu jsme na základě dohody s Pardubickým krajem svěřili Regionálnímu muzeu ve Vysokém Mýtě, které se dlouhodobě zaměřuje na historii karosářství a na techniku. Pořádá také festival Sodomkovo Vysoké Mýto, který od jeho počátku finančně podporujeme.

Městské traily na Vinicích, foto Milan Zeman

Traily na Vinicích s podporou kraje

V minulých letech jsme vybudovali trailové tratě na Vinicích. Bez významné finanční pomoci Pardubického kraje bychom se do první etapy pravděpodobně tak brzy nepustili. Tratě slouží cyklistům z Vysokomýtska, ale jezdí sem i zájemci z větší vzdálenosti. Vedle trailů jsme postavili dvě venkovní tělocvičny, altán a výběhové schody. Plánujeme rozšíření areálu dál do okolních lesů i pro další sportovní a volnočasové aktivity.

Oprava krajských komunikací

S Pardubickým krajem jsme si už vyzkoušeli i spolupráci při opravě krajské silnice v úseku od křižovatky Pražské ulice se silnicí I/35 přes Hálkovu ulici až po Chocetenskou ulici. Kraj opravil komunikaci a chodníky město. Nyní se chystáme společně podobným způsobem opravit Vraclavskou ulici.

Pardubickému kraji přeji k jeho dvacatinám úspěchy a prosperitu a těším se na další spolupráci.

František Jiraský, starosta města Vysokého Mýta